

SOCIETAS ET IVRISPRVDENTIA

SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA

**Medzinárodný
internetový vedecký časopis
zameraný na právne otázky
v interdisciplinárnych súvislostiach**

**International
Scientific Online Journal
for the Study of Legal Issues
in the Interdisciplinary Context**

**Vydáva
Právnická fakulta
Trnavská univerzita v Trnave**

**Issued by
Faculty of Law
Trnava University in Trnava**

**Vychádza štvrťročne
2026, ročník XIV.**

**Issued Quarterly
2026, Volume XIV.**

ISSN 1339-5467

2026

1

SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA

Medzinárodný
internetový vedecký časopis
zameraný na právne otázky
v interdisciplinárnych súvislostiach

International
Scientific Online Journal
for the Study of Legal Issues
in the Interdisciplinary Context

Vydáva:
Právnická fakulta
Trnavská univerzita v Trnave
Slovenská republika

Issued by:
Faculty of Law
Trnava University in Trnava
Slovak Republic

Vychádza štvrt'ročne
2026, ročník XIV.

Issued Quarterly
2026, Volume XIV.

URL časopisu:
<https://sei.iuridica.truni.sk>

Journal's URL:
<https://sei.iuridica.truni.sk>

Poštová adresa redakcie:
Kollárova 10
917 01 Trnava
Slovenská republika

Editorial Office Postal Address:
Kollárova 10
917 01 Trnava
Slovak Republic

E-mailová adresa redakcie:
sei.journal@gmail.com

Editorial Office E-mail Address:
sei.journal@gmail.com

Hlavný redaktor:
Doc. JUDr. Viktor Križan, PhD.

Editor in Chief:
Doc. JUDr. Viktor Križan, PhD.

Výkonný redaktor:
Ing. Jana Koprlová, PhD.

Executive Editor:
Ing. Jana Koprlová, PhD.

© Právnická fakulta
Trnavská univerzita v Trnave
Slovenská republika

© Faculty of Law
Trnava University in Trnava
Slovak Republic

ISSN 1339-5467

DOI: <https://doi.org/10.31262/1339-5467/2026/14/1>

Časopis **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** je časopis s otvoreným prístupom, čo znamená, že všetok obsah je bezplatne voľne dostupný užívateľovi alebo jeho inštitúcii. Používatelia môžu čítať, sťahovať, kopírovať, distribuovať, tlačiť, vyhľadávať alebo odkazovať na úplné texty článkov, alebo ich používať na akýkoľvek iný zákonný účel bez predchádzajúceho vyžiadania si povolenia od vydavateľa alebo autora. Uvedené je v súlade s definíciou otvoreného prístupu BOAI.

Časopis **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** nevyžaduje poplatky za spracovanie článkov ani žiadne iné autorské poplatky.

The journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** is an open access journal which means that all content is freely available without charge to the user or his/her institution. Users are allowed to read, download, copy, distribute, print, search, or link to the full texts of the articles, or use them for any other lawful purpose, without asking prior permission from the publisher or the author. This is in accordance with the BOAI definition of open access.

The journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** does not require article processing charges or any other author fees.

Publikácia je šírená pod licenciou Creative Commons 4.0, Attribution-NonCommercial-NoDerivatives. Dielo je možné opakovane používať za predpokladu uvedenia mien autorov a len na nekomerčné účely, pričom nie je možné z diela ani z jeho jednotlivých častí vyhotoviť odvodené dielo formou spracovania alebo iných zmien.

The publication is distributed under the Creative Commons 4.0 license, Attribution-NonCommercial-NoDerivatives. The work can be used repeatedly, provided that the names of the authors are mentioned and only for non-commercial purposes, while it is not possible to create a derivative work from the work or its individual parts in the form of processing or other changes.

Autori, ktorí publikujú v časopise **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA**, si ponechajú autorské práva na svoje dielo, pričom ho licencujú na základe licencie Creative Commons 4.0, Attribution-NonCommercial-NoDerivatives, ktorá umožňuje ich dielo opakovane používať za predpokladu uvedenia mien autorov a len na nekomerčné účely, pričom nie je možné z diela ani z jeho jednotlivých častí vyhotoviť odvodené dielo formou spracovania alebo iných zmien.

Authors publishing with the journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** retain the copyright to their work, licensing it under the Creative Commons 4.0 license, Attribution-NonCommercial-NoDerivatives, which allows their work to be used repeatedly, provided that the names of the authors are mentioned and only for non-commercial purposes, while it is not possible to create a derivative work from the work or its individual parts in the form of processing or other changes.

Redakčná rada

Hlavný redaktor

Doc. JUDr. Viktor Križan, PhD.

 Trnavská univerzita v Trnave

Výkonný redaktor

Ing. Jana Koprlová, PhD.

 Trnavská univerzita v Trnave

Predseda redakčnej rady

Prof. JUDr. Mgr. Andrea Olšovská, PhD.

 Trnavská univerzita v Trnave

Zahraniční členovia redakčnej rady

Prof. Daniel Barnhizer

 Michigan State University College of Law, Spojené štáty americké

Prof. dr hab. Józef Ciągwa

 Uniwersytet Śląski w Katowicach, Poľsko

Prof. Elizabeth Clark

 Brigham Young University, Spojené štáty americké

Prof. Dr. Maximilian Fuchs

 Katholische Universität Eichstätt-Ingolstadt, Nemecko

Prof. JUDr. Jakub Handrlica LL.M., Ph.D., DSc.

 Univerzita Karlova v Praze, Česká republika

Professeur titulaire Louis-Léon Christians

 Université catholique de Louvain, Belgicko

Prof. Dr. Sc. Tatjana Josipović

 Sveučilište u Zagrebu, Chorvátsko

Doc. Dr. Sc. Aleksandra Maganić

 Sveučilište u Zagrebu, Chorvátsko

Prof. Nikos Maghioros

 Aristotelio Panepistimio Thessalonikis, Grécko

Doc. JUDr. Filip Melzer, LL.M., Ph. D.

 Univerzita Palackého v Olomouci, Česká republika

Prof. Dr. Dušan Nikolić

✚ Univerzitet u Novom Sadu, Srbsko

Prof. Alberto Patiño Reyes

✚ Universidad Iberoamericana, Mexiko

Prof. Francisca Pérez Madrid

✚ Universitat de Barcelona, Španielsko

Prof. Michele Rosboch

✚ Università degli Studi di Torino, Taliansko

Prof. Balázs Schanda, Ph.D.

✚ Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Maďarsko

Prof. Charles Szymanski

✚ Vytauto Didžiojo universitetas, Litva

✚ Michigan State University College of Law, Spojené štáty americké

Prof. JUDr. Martin Štefko, Ph.D., DSc.

✚ Univerzita Karlova v Praze, Česká republika

Prof. Emmanuel Tawil

✚ Université Panthéon-Assas, Francúzsko

Dr. Angelo Viglianisi Ferraro

✚ Università degli Studi Mediterranea di Reggio Calabria, Taliansko

Assoc. Prof. Andrei Zarafiu, Ph.D.

✚ Universitatea din București, Rumunsko

Prof. dr. Viktorija Žnidaršič Skubic, univ. dipl. prav.

✚ Univerza v Ljubljani, Slovinsko

Domáci členovia redakčnej rady

Prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.

✚ Trnavská univerzita v Trnave

Prof. JUDr. Bc. Miriam Laclavíková, PhD.

✚ Trnavská univerzita v Trnave

Doc. JUDr. Marianna Novotná, PhD., univ. prof.

✚ Trnavská univerzita v Trnave

Prof. JUDr. PhDr. Adriana Pollák, PhD.

✚ Trnavská univerzita v Trnave

Prof. PhDr. Miroslava Szarková, CSc.

✚ Ekonomická univerzita v Bratislave

Prof. JUDr. Ivan Šimovček, CSc.

✚ Trnavská univerzita v Trnave

Dr.h.c. prof. doc. JUDr. Marek Šmid, PhD.

✚ Trnavská univerzita v Trnave

Zahraniční redaktori

Prof. Preeti D. Das

✚ Jawaharlal Nehru University, New Delhi, India

Thlic. Mgr. Monika Menke, Th.D.

✚ Univerzita Palackého v Olomouci, Česká republika

Prof. Mincho Petrov Minchev, Dr. Habil.

✚ Velikoturnovski universitet „Sv. Sv. Kiril i Metodii“, Bulharsko

Editorial Board

Editor in Chief

Doc. JUDr. Viktor Križan, PhD.

 Trnava University in Trnava, Slovakia

Executive Editor

Ing. Jana Koprlová, PhD.

 Trnava University in Trnava, Slovakia

Chairman of the Editorial Board

Prof. JUDr. Mgr. Andrea Olšovská, PhD.

 Trnava University in Trnava, Slovakia

Foreign Members of the Editorial Board

Prof. Daniel Barnhizer

 Michigan State University College of Law, United States of America

Professeur titulaire Louis-Léon Christians

 Catholic University of Louvain, Belgium

Prof. dr hab. Józef Ciągwa

 University of Silesia in Katowice, Poland

Prof. Elizabeth Clark

 Brigham Young University, United States of America

Prof. Dr. Maximilian Fuchs

 Catholic University of Eichstätt-Ingolstadt, Germany

Prof. JUDr. Jakub Handrlica LL.M., Ph.D., DSc.

 Charles University in Prague, Czech Republic

Prof. Dr. Sc. Tatjana Josipović

 University of Zagreb, Croatia

Assoc. Prof. Dr. Sc. Aleksandra Maganić

 University of Zagreb, Croatia

Prof. Nikos Maghioros

 Aristotle University of Thessaloniki, Greece

Assoc. Prof. JUDr. Filip Melzer, LL.M., Ph. D.

 Palacký University Olomouc, Czech Republic

Prof. Dr. Dušan Nikolić

 University of Novi Sad, Serbia

Prof. Alberto Patiño Reyes

 Ibero-American University, Mexico

Prof. Francisca Pérez Madrid

 University of Barcelona, Spain

Prof. Michele Rosboch

 University of Turin, Italy

Prof. Balázs Schanda, Ph.D.

 Pázmány Péter Catholic University, Hungary

Prof. Charles Szymanski

 Vytautas Magnus University, Lithuania

 Michigan State University College of Law, United States of America

Prof. JUDr. Martin Štefko, Ph.D., DSc.

 Charles University in Prague, Czech Republic

Prof. Emmanuel Tawil

 Panthéon-Assas University, France

Dr. Angelo Vigliani Ferraro

 "Mediterranea" University of Reggio Calabria, Italy

Assoc. Prof. Andrei Zarafiu, Ph.D.

 University of Bucharest, Romania

Prof. dr. Viktorija Žnidaršič Skubic, univ. dipl. prav.

 University of Ljubljana, Slovenia

Internal Members of the Editorial Board

Prof. JUDr. Soňa Košičiarová, PhD.

 Trnava University in Trnava, Slovakia

Prof. JUDr. Bc. Miriam Laclavíková, PhD.

 Trnava University in Trnava, Slovakia

Doc. JUDr. Marianna Novotná, PhD., univ. prof.

 Trnava University in Trnava, Slovakia

Prof. JUDr. PhDr. Adriana Pollák, PhD.

 Trnava University in Trnava, Slovakia

Prof. PhDr. Miroslava Szarková, CSc.

 University of Economics in Bratislava, Slovakia

Prof. JUDr. Ivan Šimovček, CSc.

 Trnava University in Trnava, Slovakia

Dr.h.c. prof. doc. JUDr. Marek Šmid, PhD.

 Trnava University in Trnava, Slovakia

Foreign Editors

Prof. Preeti D. Das

 Jawaharlal Nehru University, New Delhi, India

Thlic. Mgr. Monika Menke, Th.D.

 Palacký University Olomouc, Czech Republic

Prof. Mincho Petrov Minchev, Dr. Habil.

 St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Turnovo, Bulgaria

Obsah

Jana Koprlová
Editoriál k jarnej edícii
SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA 2026 11

ŠTÚDIE

Małgorzata Grzešków
*Can Whistleblowing Strengthen
Labour Law Enforcement?
The EU Framework
and the Polish Implementation Model*..... 19

Miloš Lacko
*Hmotné zabezpečenie v starobe
systémom dôchodkového sporenia
v Slovenskej republike* 36

Informácie pre autorov 64

Etický kódex 74

Contents

Jana Koprlová
*Editorial for Spring Edition
of the SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA 2026* 15

STUDIES

Małgorzata Grzešków
*Can Whistleblowing Strengthen
Labour Law Enforcement?
The EU Framework
and the Polish Implementation Model* 19

Miloš Lacko
*Material Security in Old Age
through the Pension Savings System
in the Slovak Republic* 36

Information for Authors 69

Code of Ethics 79

Editoriál k jarnej edícii SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA 2026

Ctení čitatelia, vážení priatelia,

dovoľte, aby som Vám predstavila prvé číslo štrnásteho ročníka **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA**, medzinárodného internetového vedeckého časopisu zameraného na právne otázky v interdisciplinárnych súvislostiach.

Časopis **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** vychádza pod záštitou Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave a tematicky sa zameriava najmä na spoločensky významné prierezové súvislosti otázok verejného práva a súkromného práva na národnej, nadnárodnej, ako aj medzinárodnej úrovni, pričom prijíma a publikuje výhradne pôvodné, doposiaľ nepublikované príspevky. Jeho cieľom je poskytovať podnetnú a inšpiratívnu platformu pre vedecké a celospoločensky prínosné riešenia aktuálnych právnych otázok a ich komunikáciu na úrovni najmä odbornej právnickej, ale aj zainteresovanej širokej občianskej verejnosti v kontexte ich najširších interdisciplinárnych spoločenských súvislostí, a to nielen na národnej, ale aj na regionálnej a medzinárodnej úrovni.

Časopis vychádza v elektronickej on-line podobe pravidelne štyrikrát ročne, a to v termínoch 31. marec, 30. jún, 30. september a 31. december, pričom ponúka priestor pre publikáciu príspevkov v podobe samostatných vedeckých štúdií, ako aj cyklov vedeckých štúdií, esejí zamýšľajúcich sa nad aktuálnou spoločenskou témou alebo dianím, recenzií publikácií vzťahujúcich sa na hlavné zameranie časopisu, a taktiež informácií, ako aj správ súvisiacich so základným poslaním časopisu.

Webová stránka časopisu **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** ponúka čitateľskej verejnosti informácie v bežnom grafickom rozhraní, a súběžne aj v grafickom rozhraní Blind Friendly pre zrakovo hendikepovaných čitateľov paralelne v slovenskom a anglickom jazyku. V oboch jazykoch zabezpečuje redakcia časopisu i spätnú komunikáciu prostredníctvom svojej osobitnej e-mailovej adresy. Zároveň webová stránka časopisu ponúka čitateľom vďaka uplatneniu dynamického responzívneho webdizajnu možnosť prístupu a prehliadania z akéhokoľvek zariadenia umožňujúceho prenos informácií prostredníctvom globálnej siete internet.

Aktuálne, prvé číslo štrnásteho ročníka časopisu **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** ponúka celkovo dve samostatné vedecké štúdie. V poradí

prvá štúdia ponúka čitateľom komplexnú kritickú analýzu implementácie Smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1937 o ochrane osôb, ktoré nahlasujú porušenia práva Únie, v právnych podmienkach Poľska a jej spôsobilosti posilniť úlohu oznamovania protispoločenskej činnosti pri presadzovaní pracovného práva. Druhá a zároveň posledná štúdia skúma a podrobne analyzuje právnu úpravu otázky hmotného zabezpečenia v starobe systémom dôchodkového sporenia v Slovenskej republike.

V súvislosti s vydaním prvého čísla štrnásteho ročníka časopisu **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** by sme veľmi radi informovali všetkých jeho čitateľov, prispievateľov aj priaznivcov, že časopis je registrovaný v Adresári časopisov s otvoreným prístupom (Directory of Open Access Journals, DOAJ), ako aj v medzinárodných vedeckých databázach Crossref, ERIH PLUS a Index Copernicus International a požiadal o registráciu v ďalších medzinárodných vedeckých databázach. Súčasne by sme veľmi radi informovali aj o tom, že do okamihu vydania nového čísla časopisu zaznamenali jeho webové stránky celkom 159 krajín návštev (v abecednom poradí):

1. Afganistan	54. Irán	107. Omán
2. Albánsko	55. Island	108. Ostrov Man
3. Alžírsko	56. Izrael	109. Pakistan
4. Angola	57. Írsko	110. Palestína
5. Antigua a Barbuda	58. Jamajka	111. Panama
6. Argentína	59. Japonsko	112. Paraguaj
7. Arménsko	60. Jemen	113. Peru
8. Austrália	61. Jordánsko	114. Pobrežie slonoviny
9. Azerbajdžan	62. Južná Afrika	115. Poľsko
10. Bahrajn	63. Južná Kórea	116. Portoriko
11. Bangladéš	64. Kambodža	117. Portugalsko
12. Barbados	65. Kamerun	118. Rakúsko
13. Belgicko	66. Kanada	119. Rumunsko
14. Belize	67. Kapverdy	120. Rusko
15. Benin	68. Katar	121. Rwanda
16. Bielorusko	69. Kazachstan	122. Salvádor
17. Bolívia	70. Keňa	123. Saudská Arábia
18. Bosna a Hercegovina	71. Kirgizsko	124. Senegal
19. Brazília	72. Kolumbia	125. Seychely
20. Bulharsko	73. Kongo – Kinshasa	126. Sierra Leone
21. Burkina Faso	74. Kosovo	127. Singapur

22. Burundi	75. Kostarika	128. Sint Maarten
23. Curaçao	76. Kuba	129. Slovensko
24. Cyprus	77. Kuvajt	130. Slovinsko
25. Česká republika	78. Laos	131. Somálsko
26. Čierna Hora	79. Lesotho	132. Spojené arabské emiráty
27. Čile	80. Libanon	133. Spojené kráľovstvo
28. Čína	81. Litva	134. Spojené štáty americké
29. Dánsko	82. Líbya	135. Srbsko
30. Dominika	83. Lotyšsko	136. Srí Lanka
31. Dominikánska republika	84. Luxembursko	137. Sudán
32. Egypt	85. Macedónsko	138. Sýria
33. Ekvádor	86. Madagaskar	139. Šalamúnove ostrovy
34. Estónsko	87. Maďarsko	140. Španielsko
35. Etiópia	88. Malajzia	141. Švajčiarsko
36. Fidži	89. Malawi	142. Švédsko
37. Filipíny	90. Malta	143. Tadžikistan
38. Fínsko	91. Maroko	144. Taiwan
39. Francúzsko	92. Maurícius	145. Taliansko
40. Ghana	93. Mexiko	146. Tanzánia
41. Grécko	94. Mjanmarsko	147. Thajsko
42. Grónsko	95. Moldavsko	148. Togo
43. Gruzínsko	96. Monako	149. Trinidad a Tobago
44. Guam	97. Mongolsko	150. Tunisko
45. Guatemala	98. Mozambik	151. Turecko
46. Guinea	99. Namíbia	152. Uganda
47. Holandsko	100. Nemecko	153. Ukrajina
48. Honduras	101. Nepál	154. Uruguaj
49. Hongkong	102. Nigéria	155. Uzbekistan
50. Chorvátsko	103. Nikaragua	156. Venezuela
51. India	104. Nórsko	157. Vietnam
52. Indonézia	105. Nová Kaledónia	158. Zambia
53. Irak	106. Nový Zéland	159. Zimbabwe

Pri príležitosti vydania prvého čísla štrnásteho ročníka časopisu by som sa veľmi rada úprimne poďakovala všetkým prispievateľom, ktorí doň aktívne prispeli a podelili sa tak s čitateľmi o svoje vedomosti, skúsenosti či nevšedné pohľady na problematiku právnych otázok, a rovnako tiež vedeniu Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, všetkým priateľom, kolegom, zamestnancom Právnickej fakulty i rektorátu Trnavskej univerzity v Trnave za ich podporu a podnetné rady, a napokon tiež členom redakčnej rady časopisu a redakčnému tímu.

Verím, že časopis **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** poskytne podnetnú a inšpiratívnu platformu pre komunikáciu na úrovni odbornej aj občianskej verejnosti, a rovnako tiež pre vedecké a celospoločensky prínosné riešenia aktuálnych právnych otázok v kontexte ich najširších interdisciplinárnych spoločenských súvislostí, a to nielen na národnej, ale aj na regionálnej a medzinárodnej úrovni.

V mene celej redakčnej rady a redakcie časopisu **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA**

s úctou,

Jana Koprlová

Trnava 31. marec 2026

Editorial for Spring Edition of the SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA 2026

Dear readers and friends,

let me introduce the first issue of the fourteenth volume of **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA**, an international scientific online journal for the study of legal issues in the interdisciplinary context.

The journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** is issued under the auspices of the Faculty of Law of the Trnava University in Trnava, Slovakia, and it thematically focuses mainly on socially relevant interdisciplinary relations connected with issues of public law and private law at the national, transnational and international levels, while accepting and publishing exclusively original, hitherto unpublished contributions. Its aim is to provide a stimulating and inspirational platform for scientific and society-wide beneficial solutions to current legal issues and their communication at the level of primarily legal experts, but also the interested general public in the context of their broadest interdisciplinary social relations, in like manner at the national, regional and international levels.

The journal is issued in an electronic on-line version four times a year, regularly on March 31st, June 30th, September 30th and December 31st, and it offers a platform for publication of contributions in the form of separate papers and scientific studies as well as scientific studies in cycles, essays on current social topics or events, reviews on publications related to the main orientation of the journal and also information or reports connected with the inherent mission of the journal.

The website of the journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** offers the reading public information in the common graphical user interface as well as in the blind-friendly interface designed for visually handicapped readers, both parallel in the Slovak as well as English languages. In both languages the journal's editorial office provides also feedback communication through its own e-mail address. At the same time, the website of the journal offers readers due to the use of dynamic responsive web design accession and browsing by using any equipment that allows transmission of information via the global Internet network.

The current, first issue of the fourteenth volume of the journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** offers a total of two separate scientific studies. The very first study offers readers a comprehensive critical analysis

of the implementation of the Directive (EU) 2019/1937 of the European Parliament and of the Council on the Protection of Persons Who Report Breaches of Union Law in the legal conditions of Poland and its ability to strengthen the role of whistleblowing in the enforcement of labour law. The second and final study examines and analyses in detail the legal regulation of the issue of material security in old age through the pension savings system in the Slovak Republic.

In relation to the release of the first issue of the fourteenth volume of the journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** we are pleased to inform all its readers, contributors as well as fans that the journal has been registered in the Directory of Open Access Journals (DOAJ) as well as in international scientific databases Crossref, ERIH PLUS and Index Copernicus International and applied for registration in other international scientific databases. At the same time, we would like to inform that till the date of the new issue, the journal's websites had recorded a total of 159 countries of visits (in alphabetical order):

1. Afghanistan	54. Greenland	107. Pakistan
2. Albania	55. Guam	108. Palestine
3. Algeria	56. Guatemala	109. Panama
4. Angola	57. Guinea	110. Paraguay
5. Antigua and Barbuda	58. Honduras	111. Peru
6. Argentina	59. Hong Kong	112. Philippines
7. Armenia	60. Hungary	113. Poland
8. Australia	61. Iceland	114. Portugal
9. Austria	62. India	115. Puerto Rico
10. Azerbaijan	63. Indonesia	116. Qatar
11. Bahrain	64. Iran	117. Romania
12. Bangladesh	65. Iraq	118. Russia
13. Barbados	66. Ireland	119. Rwanda
14. Belarus	67. Isle of Man	120. Saudi Arabia
15. Belgium	68. Israel	121. Senegal
16. Belize	69. Italy	122. Serbia
17. Benin	70. Jamaica	123. Seychelles
18. Bolivia	71. Japan	124. Sierra Leone
19. Bosnia and Herzegovina	72. Jordan	125. Singapore
20. Brazil	73. Kazakhstan	126. Sint Maarten
21. Bulgaria	74. Kenya	127. Slovakia
22. Burkina Faso	75. Kosovo	128. Slovenia
23. Burundi	76. Kuwait	129. Solomon Islands

24. Cambodia	77. Kyrgyzstan	130. Somalia
25. Cameroon	78. Laos	131. South Africa
26. Canada	79. Latvia	132. South Korea
27. Cape Verde	80. Lebanon	133. Spain
28. Chile	81. Lesotho	134. Sri Lanka
29. China	82. Libya	135. Sudan
30. Colombia	83. Lithuania	136. Sweden
31. Congo – Kinshasa	84. Luxembourg	137. Switzerland
32. Costa Rica	85. Macedonia	138. Syria
33. Côte d'Ivoire	86. Madagascar	139. Taiwan
34. Croatia	87. Malawi	140. Tajikistan
35. Cuba	88. Malaysia	141. Tanzania
36. Curaçao	89. Malta	142. Thailand
37. Cyprus	90. Mauritius	143. The Netherlands
38. Czech Republic	91. Mexico	144. Togo
39. Denmark	92. Moldova	145. Trinidad and Tobago
40. Dominica	93. Monaco	146. Tunisia
41. Dominican Republic	94. Mongolia	147. Turkey
42. Ecuador	95. Montenegro	148. Uganda
43. Egypt	96. Morocco	149. Ukraine
44. El Salvador	97. Mozambique	150. United Arab Emirates
45. Estonia	98. Myanmar	151. United Kingdom
46. Ethiopia	99. Namibia	152. United States of America
47. Fiji	100. Nepal	153. Uruguay
48. Finland	101. New Caledonia	154. Uzbekistan
49. France	102. New Zealand	155. Venezuela
50. Georgia	103. Nicaragua	156. Vietnam
51. Germany	104. Nigeria	157. Yemen
52. Ghana	105. Norway	158. Zambia
53. Greece	106. Oman	159. Zimbabwe

On the occasion of launching the first issue of the fourteenth volume of the journal, I would be delighted to sincerely thank all the contributors who have contributed in it actively and have shared with the readers their knowledge, experience or extraordinary views on legal issues as well as the top management of the Faculty of Law of the Trnava University in Trnava, all friends, colleagues, employees of the Faculty of Law, the rector's administration at the Trnava University in Trnava for all support and suggestive advices and, finally, also the members of journal's editorial board and the editorial team.

I believe that the journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** provides a stimulating and inspirational platform for communication both on the professional level and the level of the civic society as well as for scientific and society-wide beneficial solutions to current legal issues in context of their broadest interdisciplinary social relations, in like manner at national, regional and international levels.

On behalf of the entire editorial board and editorial office of the journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA**,

Yours faithfully,

Jana Koprlová

Trnava, Slovakia, March 31st, 2026

Can Whistleblowing Strengthen Labour Law Enforcement? The EU Framework and the Polish Implementation Model

Małgorzata Grzešków

Abstract: *This paper examines whether and through what legal pathways whistleblowing may strengthen labour law enforcement under the Directive (EU) 2019/1937 and in the Polish implementation model. It argues that the Directive was primarily designed to improve the enforcement of the Union law in selected fields, but it also leaves room for broader national use. Although labour law is not included in the Directive's mandatory material scope, whistleblowing may still support labour law enforcement where the same conduct concerns a breach falling within one of the Directive's protected areas of the Union law and, at the same time, produces consequences in the sphere of labour law, where national law extends protection to labour-law breaches, or where legal entities broaden internal reporting systems. The paper shows that the Polish model adopts a restrained approach: while it complies with the European Union minimum standards, it does not include labour-law breaches in the mandatory statutory catalogue. As a result, it recognises the relevance of whistleblowing for labour law only partially. The paper concludes that whistleblowing may operate as a meaningful bottom-up enforcement mechanism, but only where the legal framework provides sufficient scope, credible reporting channels, and effective protection against retaliation.*

Key Words: *Labour Law; Labour Law Enforcement; Whistleblowing; Directive (EU) 2019/1937; Whistleblower Protection; Retaliation; Freedom of Expression; Internal Reporting; Material Scope; the European Union; Poland.*

Introduction

Contemporary labour law faces not only the challenge of designing protective norms, but also that of ensuring their effective enforcement in practice. Increasingly, scholars observe that one of the central problems of labour law is the gap between rights formally granted to workers and

the actual capacity of legal systems to secure compliance with those rights. In this sense, under-enforcement has become a major concern of modern labour law scholarship.¹ Whistleblowing may, therefore, play an important role as a mechanism capable of strengthening labour law enforcement. It may function as a form of internal enforcement, since persons working within an organisation enjoy a specific informational advantage: they are often able to detect and disclose breaches at an earlier stage than labour inspectorates, courts, or external auditors. As it has been noted in the literature, “Whistleblowing is a typical and widespread phenomenon in contemporary societies, and it has the potential to illuminate many of the issues that affect the workplace today.”²

This issue gained particular normative relevance in the European Union with the adoption of the Directive (EU) 2019/1937 on the Protection of Persons Who Report Breaches of Union Law.³ The Directive was primarily designed to strengthen the enforcement of the Union law in selected areas by establishing common minimum standards for the protection of reporting persons. In that sense, its main rationale is linked to the protection of the public interest through more effective detection and reporting of breaches, while the protection of whistleblowers serves as a necessary legal condition for making such reporting possible.⁴ At the same time, although the Directive (EU) 2019/1937 was not designed primarily as a labour law instrument, it may still influence labour law enforcement, especially where the Member States decide to extend protection beyond the mandatory European Union material scope. The Directive does not make labour-law breaches part of its mandatory materi-

---

¹ DAVIDOV, G. Compliance with and Enforcement of Labour Laws: An Overview and Some Timely Challenges. *Soziales Recht* [online]. 2021, Jg. 11, Nr. 3, pp. 111-127 [cit. 2026-01-21]. ISSN 2942-058X. Available at: <https://www.jstor.org/stable/48745838>.

² CAROLLO, L., M. GUERCI and N. PARISI. ‘There’s a Price to Pay in Order Not to Have a Price’: Whistleblowing and the Employment Relationship. *Work, Employment and Society* [online]. 2020, vol. 34, no. 4, pp. 726-736 [cit. 2026-01-21]. ISSN 1469-8722. Available at: <https://doi.org/10.1177/0950017019887338>.

³ *Directive (EU) 2019/1937 of the European Parliament and of the Council of 23 October 2019 on the Protection of Persons Who Report Breaches of Union Law*. OJ EU L 305, 2019-11-26, pp. 17-56; hereinafter also referred to as the “Directive” or the “Directive (EU) 2019/1937”.

⁴ SOBCZYK, A. Radca prawny wobec regulacji prawnych dotyczących zgłoszeń dokonywanych przez sygnalistów – wstęp do zagadnienia. In: M. ARASZKIEWICZ, M. KROK and M. SALA-SZCZYPIŃSKI, red. *Nauka prawa a praktyka prawnicza: Księga jubileuszowa z okazji czterdziestolecia Okręgowej Izby Radców Prawnych w Krakowie* [online]. 1. wyd. Kraków: Księgarnia Akademicka, 2022, p. 576 [cit. 2026-01-21]. ISBN 978-83-8138-773-6. Available at: <https://doi.org/10.12797/9788381387736.28>.

al scope in any comprehensive sense, since its architecture is shaped by the limits of the European Union competences and by the objective of protecting the Union interests in selected fields; any relevance for labour law, therefore, arises only where employment-related situations intersect with breaches falling within the Directive's sectoral scope or where national law extends protection further.⁵ At the same time, it expressly leaves room for the Member States to extend national protection to other areas of law, including labour law. The extent to which whistleblowing may strengthen labour law enforcement, therefore, depends not only on the Directive itself, but also on the legislative choices made at the domestic level.

Against this background, this paper asks whether and through what legal pathways whistleblowing may strengthen labour law enforcement under the European Union framework and in the Polish implementation model. More specifically, it addresses four interrelated questions. Firstly, what objectives and regulatory logic underlie the Directive (EU) 2019/1937, and to what extent can whistleblowing be understood not only as an enforcement tool, but also as a protected form of work-related expression? Secondly, how does the Directive's material scope shape the relationship between whistleblowing and labour law, given that labour-law breaches are not included in the mandatory European Union catalogue in any comprehensive sense? Thirdly, how has Poland used the discretion left by the Directive by choosing not to include labour-law breaches in the mandatory statutory catalogue while allowing broader internal reporting? Fourthly, can whistleblowing, nevertheless, operate as a meaningful mechanism of labour law enforcement, and if so, under what legal and institutional conditions?

The structure of the paper follows these questions. Section 1 examines the objectives, axiological foundations, and material scope of the Directive (EU) 2019/1937. Section 2 turns to the national level and analyses the Polish implementation model against the broader discretion left to the Member States. Section 3 then synthesises the preceding analysis and evaluates whether whistleblowing may, despite the limited statutory position of labour law, strengthen labour law enforcement in practice. Methodologically, the paper combines doctrinal and functional analysis.

---

⁵ *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council and the European Economic and Social Committee – Strengthening Whistleblower Protection at EU Level* [2018-04-23]. COM (2018) 214 final, pp. 6 and 12.

The doctrinal analysis focuses on the Directive, its recitals, preparatory European Union materials, and the Polish implementing legislation, while the functional perspective is used to assess whether the adopted legal framework is capable of supporting labour law enforcement in practice.

1 The European Union whistleblowing framework and its objectives

This section addresses the first and the second research questions. It examines, firstly, the objectives and regulatory logic of the Directive (EU) 2019/1937 and, secondly, the way in which its material scope shapes the relationship between whistleblowing and labour law. The argument developed below is that the Directive combines an enforcement-oriented rationale with an explicit recognition of whistleblowing as a protected form of work-related expression, while limiting its mandatory scope to selected areas of the Union law.

The adoption of the Directive (EU) 2019/1937 was a significant step in the development of the European standards for the protection of whistleblowers. According to the Article 1, “The purpose of this Directive is to enhance the enforcement of Union law and policies in specific areas by laying down common minimum standards providing for a high level of protection of persons reporting breaches of Union law”. At the level of normative declaration, the Directive, therefore, treats whistleblowing primarily as an instrument for more effective detection and prosecution of violations of law and for improving the effectiveness of enforcement mechanisms.⁶ At the same time, reducing whistleblowing solely to an enforcement function does not fully reflect its legal and axiological significance. The Directive clearly recognises the link between whistleblowing and freedom of expression. Recital 31 states that: “Persons who report information about threats or harm to the public interest obtained in the context of their work-related activities make use of their right to freedom of expression. The right to freedom of expression and information, enshrined in the Article 11 of the Charter and in the Article 10 of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, encompasses the right to receive and impart information as well as the

---

⁶ SOBCZYK, A. Radca prawny wobec regulacji prawnych dotyczących zgłoszeń dokonywanych przez sygnalistów – wstęp do zagadnienia. In: M. ARASZKIEWICZ, M. KROK and M. SALA-SZCZYPIŃSKI, red. *Nauka prawa a praktyka prawnicza: Księga jubileuszowa z okazji czterdziestolecia Okręgowej Izby Radców Prawnych w Krakowie* [online]. 1. wyd. Kraków: Księgarnia Akademicka, 2022, p. 576 [cit. 2026-01-21]. ISBN 978-83-8138-773-6. Available at: <https://doi.org/10.12797/9788381387736.28>.

freedom and pluralism of the media. Accordingly, this Directive draws upon the case law of the European Court of Human Rights (ECHR) on the right to freedom of expression, and the principles developed on this basis by the Council of Europe in its Recommendation on the Protection of Whistleblowers adopted by its Committee of Ministers on 30 April 2014.”

The importance of freedom of expression in the workplace has long been emphasized in the literature, both because work is a central site of adult life⁷ and because employer control may generate a chilling effect on employee speech.⁸ Against this background, whistleblowing appears not only as a tool of legal enforcement, but also as a particular form of protected expression. However, this approach gives rise to several normative tensions. Reporting irregularities should be situated at the intersection of at least three sets of values and interests: the individual’s freedom of expression, the public interest in disclosing irregularities, and the duty of loyalty to the employer or the organisation within which the person obtained information about the violation. These tensions are particularly evident in the context of retaliatory measures, which may take the form of both direct sanctions and more subtle, indirect forms of repression, thereby creating a chilling effect on those considering making a report. In this sense, whistleblower protection is not limited to the technical regulation of reporting channels, but also concerns the actual scope of protection afforded to statements relating to matters of public importance. This dual character of whistleblowing – as both an enforcement mechanism and an exercise of protected expression – becomes especially important when one turns to the national implementation of the Directive and to the question of what kinds of disclosures fall within its protected sphere. From the perspective of labour law, that question is particularly significant, because the Directive’s enforcement rationale does not automatically translate into comprehensive protection for reports concerning labour-law violations.

A further issue, particularly important from the perspective of labour-law retaliation, is the Directive’s material scope. Although the Di-

---

⁷ YAMADA, D. C. Voices from the Cubicle: Protecting and Encouraging Private Employee Speech in the Post-industrial Workplace. *Berkeley Journal of Employment and Labor Law* [online]. 1998, vol. 19, no. 1, pp. 1-59 [cit. 2026-01-21]. ISSN 2378-1882. Available at: <https://www.jstor.org/stable/24050851>.

⁸ BARRY, B. The Cringing and the Craven: Freedom of Expression in, Around, and Beyond the Workplace. *Business Ethics Quarterly* [online]. 2007, vol. 17, no. 2, pp. 263-296 [cit. 2026-01-21]. ISSN 2153-3326. Available at: <https://doi.org/10.5840/beq200717232>.

rective (EU) 2019/1937 undoubtedly strengthens the protection of reporting persons at the European Union level, it does not establish a comprehensive regime covering all unlawful conduct arising in the employment relationship. Its architecture is deliberately limited to selected fields of the Union law and is explicitly tied to the objective of improving the enforcement of the European Union law in those fields (Article 1, Directive (EU) 2019/1937). This limited and sector-specific design is even clearer in the Article 2, which refers to breaches of the Union law falling within specifically enumerated areas, such as public procurement, financial services, transport safety, environmental protection, public health, consumer protection, data protection, the Union's financial interests, and certain internal-market matters. The Directive, therefore, protects whistleblowing only within a defined normative framework. The recitals confirm that this was a deliberate legislative choice. Recital 5 explains that common minimum standards should apply only in relation to those acts and policy areas "where there is a need to strengthen enforcement," where under-reporting undermines enforcement, and where breaches of the Union law may seriously harm the public interest. At the same time, the recital expressly leaves room for national legislators to go beyond the Directive and create a broader, coherent framework of protection. The same logic reappears in recital 108, which links the Directive's legitimacy under the principles of subsidiarity and proportionality to the objective of strengthening enforcement only in "certain policy areas" and only with respect to breaches capable of causing serious harm to the public interest. In other words, the Directive itself acknowledges that it is not a general whistleblower code, but a targeted instrument adopted within the boundaries of the Union competence.

This understanding is fully consistent with the Commission's original proposal. In the explanatory memorandum, the Commission stressed that the proposal was proportionate precisely because it covered reporting on breaches only in those areas where enhanced enforcement was necessary, under-reporting was a serious problem, and the public interest was at stake. The proposal, therefore, did not seek to harmonise whistleblower protection in all fields, but only in those with a sufficiently strong Union dimension.⁹

---

⁹ *Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on the Protection of Persons Reporting on Breaches of Union Law* [2018-04-23]. COM (2018) 218 final.

From the perspective of the present inquiry, this has important consequences. The Directive does not make labour-law breaches part of its mandatory material scope in any comprehensive sense. Labour law enters the framework only indirectly and fragmentarily, for example where the same reported conduct concerns a breach falling within an area expressly covered by the Union law while, at the same time, producing consequences in the employment relationship, or where national law has chosen to extend protection beyond the minimum required by the Article 2(1). Accordingly, whether retaliatory measures connected with the disclosure of workplace wrongdoing fall within the Directive's regime – this depends not on the mere fact that the disclosure arose in an employment context, but on whether the substance of the report concerns a breach that falls within the Directive's defined material scope. This point is especially relevant in relation to retaliation manifesting itself through discrimination, deterioration of working conditions, or other adverse treatment following the reporting of misconduct. In many such cases, the decisive legal question is not whether the person spoke up in the course of work, but whether the subject matter of the disclosure fits within the Directive's sectoral scope. The answer to the second research question must, therefore, be qualified: The Directive creates a legal framework that may affect labour law, but it does so only selectively and through the mediation of its limited material scope. The practical result is that the Directive creates a strong but selective model of protection – robust in the fields it covers, yet structurally incomplete from the perspective of labour law, understood as a broader system governing employer – employee relations.

2 Labour law beyond the mandatory European Union scope: the Polish case

This section addresses the third research question, namely how the discretion left by the Directive (EU) 2019/1937 has been used at the national level, and in the Polish implementation model. It first considers the room left to the Member States to extend whistleblower protection beyond the mandatory European Union catalogue and then examines the choices ultimately made in Poland.

The limited material scope of the Directive (EU) 2019/1937 does not mean that labour-law violations are normatively insignificant from the perspective of whistleblowing. On the contrary, many infringements arising in the workplace may implicate interests extending beyond the pure-

ly individual sphere and may, therefore, justify protective reporting mechanisms. That discretion left to the Member States is of a particular importance. The Article 2(2) makes clear that the Union framework is not exhaustive and that national legislators remain free to broaden the protected subject matter. Recital 5 reinforces the same point by expressly encouraging the creation of a “comprehensive and coherent whistleblower protection framework at national level.” Comparative practice confirms that some Member States have indeed used that regulatory space more broadly. As noted in the literature, the Danish law allows certain reports concerning labour-law violations to fall within the whistleblowing framework, including matters such as sexual harassment and some serious workplace conflicts.¹⁰ This demonstrates that labour-law issues need not be conceptually excluded from whistleblower protection and may, in some national models, be treated as sufficiently serious to warrant inclusion within the mandatory reporting architecture.¹¹

Against this comparative and normative background, the Polish case is particularly instructive. Poland appears to have been the last European Union Member State to adopt transposition legislation for the Directive (EU) 2019/1937, after Estonia adopted its act in May 2024 and Poland followed in June 2024.¹² Delay in transposition does not in itself determine the quality of the legislative model eventually adopted. It does, however, make especially relevant to ask how the Polish legislature understood the aims of the Directive and whether it chose to remain within the minimum Union framework or to make broader use of the discretion left by the Article 2(2). The final Polish model largely follows the Directive’s basic material scope. At the same time, the commentary stresses that labour-law violations became a central point of controversy in the Polish legislative debate: they were initially considered for inclusion, but were ultimately omitted from the enacted statute.¹³ The Polish discussion

---

¹⁰ *Whistleblower Policy* [online]. 1st ed. Copenhagen: Ministry of Foreign Affairs of Denmark, 2022, pp. 5-6 [cit. 2026-01-21]. Available at: https://um.dk/media/bpndinzj/mfa_whistle-blower-policy-eng.pdf.

¹¹ STAPPERS, J. Whistleblowing Laws in Europe: The Netherlands vs EU Country Comparison. *Compliance, Ethics & Sustainability*. 2023, nr. 4, p. 166. ISSN 2950-1660.

¹² *Act of 14 June 2024 on the Protection of Whistleblowers* [2024-06-14]. *Journal of Laws*, 2024, item 928 [in the Polish original *Ustawa z dnia 14 czerwca 2024 r. o ochronie sygnalistów* [2024-06-14]. *Dziennik Ustaw*, 2024, poz. 928]; hereinafter also referred to as the “Polish Act on the Protection of Whistleblowers”.

¹³ NOWAK, P. Art. 3. [Definicja naruszenia prawa]. In: A. SOB CZYK, A. CEBERA, J. G. FIRLUS and M. IWAŃSKI, red. *Ustawa o ochronie sygnalistów: Komentarz*. 1. wyd. Warszawa: C. H. Beck, 2025, pp. 39-45. ISBN 978-83-8356-764-8.

on labour law was, therefore, not accidental or marginal. It concerned a fundamental choice about the nature of whistleblower protection itself. One line of argument, ultimately reflected in the adopted solution, was that the statute should focus on those violations that affect the public interest in a broader, outward-facing sense, rather than on disputes or infringements operating primarily within the internal employment relationship. A similar view is expressed in the commentary literature, which, with reference to the recital 1 of the Directive, argues that the Polish model should encompass acts producing effects “outside” the organisation, rather than those confined “internally” within it, as it is said to be the case with labour-law breaches.¹⁴

A similar rationale appeared during the final parliamentary stage. In the reasons accompanying the Senate resolution of 5 June 2024, the exclusion of labour law from the catalogue of reportable breaches was justified, first, by reference to the fact that the Directive (EU) 2019/1937 does not list labour law among the fields that must be covered, and, second, by the view that labour law already contains its own guarantees protecting employees who disclose wrongdoing. The Senate expressly referred to the Article 18(3e) of the Polish Labour Code and to existing channels, such as complaints to the National Labour Inspectorate.¹⁵

The final Polish model thus reflects a restrained understanding of the Directive’s implementation logic. It transposes the minimum European Union framework without transforming the whistleblowing regime into a general instrument for reporting all workplace unlawfulness. As a consequence, reports concerning exclusively individual labour-law rights – such as working time, remuneration, or the terms of dismissal – do not, as a rule, fall within the statutory protected catalogue, unless they can also be linked to a covered area of law or unless the relevant organisation has chosen to enlarge its internal system.¹⁶

---

¹⁴ NOWAK, P. Art. 3. [Definicja naruszenia prawa]. In: A. SOBCZYK, A. CEBERA, J. G. FIRLUS and M. IWĄŃSKI, red. *Ustawa o ochronie sygnalistów: Komentarz*. 1. wyd. Warszawa: C. H. Beck, 2025, pp. 39-45. ISBN 978-83-8356-764-8.

¹⁵ *Uzasadnienie do uchwały Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 5 czerwca 2024 r. w sprawie ustawy o ochronie sygnalistów* [Explanatory Memorandum to the Resolution of the Senate of the Republic of Poland of 5 June 2024 concerning the Act on the Protection of Whistleblowers] [online]. 2024. 4 p. [cit. 2026-01-21]. Available at: <https://www.senat.gov.pl/download/gfx/senat/pl/senatuchwaly/5237/plik/098uch.pdf>.

¹⁶ NOWAK, P. Art. 3. [Definicja naruszenia prawa]. In: A. SOBCZYK, A. CEBERA, J. G. FIRLUS and M. IWĄŃSKI, red. *Ustawa o ochronie sygnalistów: Komentarz*. 1. wyd. Warszawa: C. H. Beck, 2025, pp. 39-45. ISBN 978-83-8356-764-8.

At the same time, the Polish Act does not entirely close the door to a broader treatment of workplace irregularities. An important feature of the adopted model is that the statutory catalogue may be expanded for the purposes of internal reporting. The Article 3(2) of the Polish Act on the Protection of Whistleblowers allows legal entities to accept reports concerning additional categories of wrongdoing within their internal procedures. This means that the statutory list can be supplemented, but only on a decentralised and optional basis, depending on the will of the particular organisation. Crucially, such an extension does not alter the statutory scope of external reporting or public disclosure.¹⁷ This solution has both practical strengths and weaknesses. Its strength lies in flexibility: organisations may tailor internal channels to their specific compliance culture and include matters such as workplace regulations, anti-mobbing procedures, internal instructions, or ethical standards, provided that these remain consistent with generally applicable law. In this way, internal whistleblowing can operate as a broader organisational governance tool than the statute itself requires.¹⁸ Its weakness, however, lies in fragmentation and inequality. Because the extension is facultative and depends entirely on the decision of the legal entity, the level of protection for labour-related disclosures may vary significantly across organisations. Moreover, reports admitted only under an internally broadened catalogue do not automatically receive the full architecture associated with statutory external reporting and public disclosure.¹⁹

Against this background, the Polish implementation model may be described as one of minimum transposition combined with optional internal expansion. It does not make labour-law breaches part of the mandatory national whistleblowing catalogue, but it permits organisations to incorporate selected employment-related matters into their internal compliance systems. This creates a hybrid structure: centralised and nar-

---

¹⁷ CISZEK, P. and M. STANECKI. 2.2. Regulacje „pracownicze” jako tematyka procedury zgłoszeniowej. In: K. WALCZAK, red. *Ochrona sygnalistów: Praktyczna analiza przepisów ustawy*. 1. wyd. Warszawa: C. H. Beck, 2024, pp. 30-31. Prawo w Praktyce. ISBN 978-83-8356-724-2.

¹⁸ GRZEŚKÓW, M. Art. 25. [Treść procedury zgłoszeń wewnętrznych]. In: B. BARAN-WESOŁOWSKA, red. *Ochrona sygnalistów: Komentarz*. 1. wyd. Warszawa: Wolters Kluwer, 2025, pp. 252-265. ISBN 978-83-8390-071-1.

¹⁹ CISZEK, P. and M. STANECKI. 2.2. Regulacje „pracownicze” jako tematyka procedury zgłoszeniowej. In: K. WALCZAK, red. *Ochrona sygnalistów: Praktyczna analiza przepisów ustawy*. 1. wyd. Warszawa: C. H. Beck, 2024, pp. 30-31. Prawo w Praktyce. ISBN 978-83-8356-724-2.

row at the statutory level, yet potentially broader and more responsive at the level of internal governance. The answer to the third research question is, therefore, that Poland made only limited use of the discretion left by the Directive: it did not extend the mandatory statutory scope to labour law, but it did preserve a decentralised possibility of internal expansion at the organisational level.

3 Can whistleblowing strengthen labour law enforcement?

This section addresses the fourth research question and brings together the preceding analysis in a more synthetic and normative way. The key issue is not whether labour law is expressly listed in the Directive's mandatory material scope, but under what legal and institutional conditions whistleblowing may, nevertheless, operate as a meaningful mechanism of labour law enforcement.

Although labour law is not expressly included in the Directive's mandatory material scope, this does not mean that whistleblowing is disconnected from labour law enforcement. The relationship between whistleblowing and labour law may arise in at least three distinct situations. Firstly, whistleblowing may strengthen labour law enforcement where the same reported conduct concerns a breach falling within the Directive's material scope and, at the same time, gives rise to consequences in the sphere of labour law. This may occur where the reported conduct concerns one of the areas listed in the Article 2 of the Directive (EU) 2019/1937 and the same conduct also affects workers or employment relations. This may arise, for example, in areas such as public health, product safety, environmental protection, transport safety, or data protection, but only where the reported conduct itself concerns a breach falling within the Directive's protected sectors and the same factual situation also affects workers or employment relations. In such cases, whistleblower protection operates not because labour-law irregularities as such fall within the Directive, but because the report concerns a matter covered by the Union law, even though the same factual situation may also reveal labour-law irregularities. Secondly, whistleblowing may strengthen labour law enforcement where a Member State chooses to extend national protection beyond the minimum European Union catalogue and includes labour-law breaches within the mandatory scope of protected reporting. The Directive clearly leaves such discretion to national legislators. The Article 2(2) expressly states that it is "without prejudice to the power of the Member States to extend protection under national

law, as regards areas or acts not covered by paragraph 1,” while recital 5 adds that the Member States may do so “with a view to ensuring that there is a comprehensive and coherent whistleblower protection framework at national level.” Where national law takes that step, labour-law infringements may become part of the protected statutory architecture not merely incidentally, but directly and as a matter of legislative choice. Thirdly, whistleblowing may strengthen labour law enforcement where the legal entity itself voluntarily broadens the internal reporting system beyond the statutory minimum. Even if labour law is not included in the mandatory statutory catalogue, internal procedures may still be designed to receive reports concerning additional forms of wrongdoing, including employment-related irregularities. Under the Polish Act on the Protection of Whistleblowers, this possibility follows from the Article 3(2), which allows legal entities to extend the internal scope of reportable information. In practice, this may include matters such as breaches of workplace rules, anti-mobbing procedures, internal instructions, or ethical standards. This solution does not create a general statutory entitlement to whistleblower protection for all labour-law reports, but it does open an important organisational pathway through which employment-related wrongdoing may enter the internal compliance structure.

Accordingly, the connection between whistleblowing and labour law may be described as indirect, direct, or decentralised: direct where national law expressly includes labour-law breaches; indirect where the same conduct falls both within labour law and within one of the Directive’s protected sectors; and decentralised where the organisation itself expands its internal reporting procedures. This distinction is important because it shows both the potential and the limits of the national implementation model. Poland did not choose the second of these options. It did not include labour-law breaches in the mandatory statutory catalogue, even though this had been discussed during the legislative process. The final model, therefore, remains close to the minimum Union framework.²⁰ At the same time, the Polish law still allows the first and the third situations to occur: some work-related wrongdoing may fall within the Directive’s sectors, and legal entities may additionally broaden internal procedures. This means that the Polish implementation model does not exclude the relevance of whistleblowing for labour law enforcement,

---

²⁰ NOWAK, P. Art. 3. [Definicja naruszenia prawa]. In: A. SOBCZYK, A. CEBERA, J. G. FIRLUS and M. IWAŃSKI, red. *Ustawa o ochronie sygnalistów: Komentarz*. 1. wyd. Warszawa: C. H. Beck, 2025, pp. 39-45. ISBN 978-83-8356-764-8.

but it recognises that relevance only partially and in a fragmented way. Labour-law wrongdoing may enter the whistleblowing framework, but not as a matter of general statutory entitlement. Instead, its protection depends either on the overlap between labour law and one of the Directive's covered areas or on the discretionary decision of the legal entity to enlarge its internal catalogue. It is precisely here that whistleblowing reveals its specifically bottom-up character. It is activated by persons who possess first-hand knowledge of wrongdoing within the organisation and who are often able to detect irregularities earlier than courts, labour inspectorates, or external auditors. In labour relations, that informational advantage is particularly important, because many labour-law violations are diffuse, routine, and difficult to observe from the outside, while workers may be reluctant to pursue formal complaints immediately. Whistleblowing may, therefore, reduce the enforcement gap by bringing hidden infringements to light at an earlier stage and by supplying information that external enforcement institutions might otherwise receive too late or not at all.²¹

At the same time, that bottom-up enforcement potential does not operate automatically. It depends on the existence of legal pathways through which employment-related wrongdoing may be reported, on credible reporting channels, and on protection against retaliation strong enough to make speaking up a realistic option in practice. Where these conditions are absent, whistleblowing remains only a limited or uneven supplement to ordinary labour-law enforcement mechanisms. The answer to the fourth research question must, therefore, be nuanced. Whistleblowing can strengthen labour law enforcement in a meaningful way, but only through specific legal pathways and under suitable institutional conditions. From that perspective, the Polish model makes partial use of this potential: it leaves room for labour-law-related reporting within the covered Union sectors and within voluntarily broadened internal procedures, but it does not transform whistleblowing into a general statutory mechanism of labour law enforcement.

---

²¹ DAVIDOV, G. Compliance with and Enforcement of Labour Laws: An Overview and Some Timely Challenges. *Soziales Recht* [online]. 2021, Jg. 11, Nr. 3, pp. 111-127 [cit. 2026-01-21]. ISSN 2942-058X. Available at: <https://www.jstor.org/stable/48745838>; and CAROLLO, L., M. GUERCI and N. PARISI. 'There's a Price to Pay in Order Not to Have a Price': Whistleblowing and the Employment Relationship. *Work, Employment and Society* [online]. 2020, vol. 34, no. 4, pp. 726-736 [cit. 2026-01-21]. ISSN 1469-8722. Available at: <https://doi.org/10.1177/0950017019887338>.

Conclusions

The Directive (EU) 2019/1937 was primarily designed as an instrument for protecting the public interest through the more effective enforcement of the Union law in selected areas. At the same time, its structure does not exclude a broader national use of whistleblowing mechanisms, including those in fields not covered by the mandatory European Union material scope. From the perspective of labour law, this is particularly important, because many workplace irregularities may remain difficult to detect and enforce through traditional mechanisms alone. The analysis carried out in this paper shows that whistleblowing may strengthen labour law enforcement, but only under specific legal and institutional conditions. This potential is most visible where the same conduct concerns a breach falling within one of the Directive's protected sectors and, at the same time, has a labour-law dimension, where labour-law breaches are expressly included by national law within the protected statutory catalogue, or where they are admitted through broader internal reporting procedures. In all these cases, however, the practical effectiveness of whistleblowing depends on the existence of credible reporting channels, meaningful follow-up, and effective protection against retaliation. The Polish implementation model reflects a restrained legislative approach. While it complies with the minimum requirements of the Directive (EU) 2019/1937 and permits legal entities to broaden internal reporting systems, it does not include labour-law breaches in the mandatory statutory catalogue. Consequently, the relevance of whistleblowing to labour law enforcement under the Polish law is shaped primarily by overlap with areas covered by the Directive and by the optional expansion of internal reporting procedures. In this sense, the Polish model remains within the minimum European Union framework, while leaving the role of whistleblowing in labour-law matters only partially regulated at the statutory level.

References

- Act of 14 June 2024 on the Protection of Whistleblowers* [2024-06-14]. Journal of Laws, 2024, item 928 [in the Polish original *Ustawa z dnia 14 czerwca 2024 r. o ochronie sygnalistów* [2024-06-14]. Dziennik Ustaw, 2024, poz. 928].
- Act of 26 June 1974 – Labour Code* [1974-06-26]. Journal of Laws, 2025, item 277, consolidated text [in the Polish original *Ustawa z dnia 26*

- czwca 1974 r. – Kodeks pracy [1974-06-26]. Dziennik Ustaw, 2025, poz. 277 t.j.].
- BARRY, B. The Cringing and the Craven: Freedom of Expression in, Around, and Beyond the Workplace. *Business Ethics Quarterly* [online]. 2007, vol. 17, no. 2, pp. 263-296 [cit. 2026-01-21]. ISSN 2153-3326. Available at: <https://doi.org/10.5840/beq200717232>.
- CAROLLO, L., M. GUERCI and N. PARISI. ‘There’s a Price to Pay in Order Not to Have a Price’: Whistleblowing and the Employment Relationship. *Work, Employment and Society* [online]. 2020, vol. 34, no. 4, pp. 726-736 [cit. 2026-01-21]. ISSN 1469-8722. Available at: <https://doi.org/10.1177/0950017019887338>.
- CISZEK, P. and M. STANECKI. 2.2. Regulacje „pracownicze” jako tematyka procedury zgłoszeniowej. In: K. WALCZAK, red. *Ochrona sygnalistów: Praktyczna analiza przepisów ustawy*. 1. wyd. Warszawa: C. H. Beck, 2024, pp. 30-31. Prawo w Praktyce. ISBN 978-83-8356-724-2.
- Communication from the Commission to the European Parliament, the Council and the European Economic and Social Committee – Strengthening Whistleblower Protection at EU Level* [2018-04-23]. COM (2018) 214 final.
- DAVIDOV, G. Compliance with and Enforcement of Labour Laws: An Overview and Some Timely Challenges. *Soziales Recht* [online]. 2021, Jg. 11, Nr. 3, pp. 111-127 [cit. 2026-01-21]. ISSN 2942-058X. Available at: <https://www.jstor.org/stable/48745838>.
- Directive (EU) 2019/1937 of the European Parliament and of the Council of 23 October 2019 on the Protection of Persons Who Report Breaches of Union Law*. OJ EU L 305, 2019-11-26, pp. 17-56.
- GRZEŚKÓW, M. Art. 25. [Treść procedury zgłoszeń wewnętrznych]. In: B. BARAN-WESOŁOWSKA, red. *Ochrona sygnalistów: Komentarz*. 1. wyd. Warszawa: Wolters Kluwer, 2025, pp. 252-265. ISBN 978-83-8390-071-1.
- NOWAK, P. Art. 3. [Definicja naruszenia prawa]. In: A. SOBCZYK, A. CEBERA, J. G. FIRLUS and M. IWAŃSKI, red. *Ustawa o ochronie sygnalistów: Komentarz*. 1. wyd. Warszawa: C. H. Beck, 2025, pp. 39-45. ISBN 978-83-8356-764-8.

Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on the Protection of Persons Reporting on Breaches of Union Law [2018-04-23]. COM (2018) 218 final.

SOBCZYK, A. Radca prawny wobec regulacji prawnych dotyczących zgłoszeń dokonywanych przez sygnalistów – wstęp do zagadnienia. In: M. ARASZKIEWICZ, M. KROK and M. SALA-SZCZYPIŃSKI, red. *Nauka prawa a praktyka prawnicza: Księga jubileuszowa z okazji czterdziestolecia Okręgowej Izby Radców Prawnych w Krakowie* [online]. 1. wyd. Kraków: Księgarnia Akademicka, 2022, pp. 575-587 [cit. 2026-01-21]. ISBN 978-83-8138-773-6. Available at: <https://doi.org/10.12797/9788381387736.28>.

STAPPERS, J. Whistleblowing Laws in Europe: The Netherlands vs EU Country Comparison. *Compliance, Ethics & Sustainability*. 2023, nr. 4, pp. 165-168. ISSN 2950-1660.

Uzasadnienie do uchwały Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 5 czerwca 2024 r. w sprawie ustawy o ochronie sygnalistów [Explanatory Memorandum to the Resolution of the Senate of the Republic of Poland of 5 June 2024 concerning the Act on the Protection of Whistleblowers] [online]. 2024. 4 p. [cit. 2026-01-21]. Available at: https://www.senat.gov.pl/download/gfx/senat/pl/senatuchwaly/5237/plik/098_uch.pdf.

Whistleblower Policy [online]. 1st ed. Copenhagen: Ministry of Foreign Affairs of Denmark, 2022. 8 p. [cit. 2026-01-21]. Available at: https://um.dk/media/bpndinzj/mfa_whistle-blower-policy-eng.pdf.

YAMADA, D. C. Voices from the Cubicle: Protecting and Encouraging Private Employee Speech in the Post-industrial Workplace. *Berkeley Journal of Employment and Labor Law* [online]. 1998, vol. 19, no. 1, pp. 1-59 [cit. 2026-01-21]. ISSN 2378-1882. Available at: <https://www.jstor.org/stable/24050851>.

Małgorzata Grześków, Ph.D.

Faculty of Law, Administration and Economics
University of Wrocław
Uniwersytecka 22/26
50-145 Wrocław
Poland
malgorzata.grzeskow@uwr.edu.pl

Web of Science ResearcherID: OPM-9021-2025
 <https://orcid.org/0000-0002-8449-898X>

Hmotné zabezpečenie v starobe systémom dôchodkového sporenia v Slovenskej republike¹

Material Security in Old Age through the Pension Savings System in the Slovak Republic

Miloš Lacko

Abstract: *The pension reform carried out in the Slovak Republic in the period 2003 – 2005 pursued the reform objectives of achieving long-term sustainability of pension systems and of ensuring adequate material security for individuals, especially for the case of a social event of old age, primarily by introducing two pension saving schemes, old-age pension savings and supplementary pension savings. The basic ideological focus of the paper is to find an answer to the cardinal question of whether the old-age pension savings scheme in its current normative expression is capable, with its special systemic features, compared to the pension insurance scheme, of participating in ensuring adequate material security for an individual in the event of old age, given the constitutional expression of the equivalence of that scheme with the pension insurance scheme. The above primary question is linked to the sub-question of which tasks, usually performed by classic pension schemes built on the principle of insurance, can this savings scheme provide and which, on the contrary, it no longer can.*

Key Words: *Social Security Law; Savings Method; Right to Adequate Material Security in Old Age; Tasks of Pension Schemes; Pension Insurance; Old-age Pension Savings; Contributory Phase of Savings; Contractual Nature; the Slovak Republic.*

Abstrakt: *Dôchodková reforma, ktorá sa uskutočnila v Slovenskej republike v období rokov 2003 – 2005, sledovala reformný cieľ dosiahnuť dlhodobú udržateľnosť dôchodkových systémov a zaistiť primerané hmotné zabezpečenie fyzickej osobe najmä pre prípad sociálnej udalosti staroby, a to*

¹ Autor spracoval príspevok v rámci riešenia úloh projektu VEGA č. 1/0335/23 s názvom „Garancia sociálnych práv dôchodkovým systémom Slovenskej republiky“, zodpovedný riešiteľ doc. JUDr. Miloš Lacko, PhD., Katedra pracovného práva a práva sociálneho zabezpečenia, Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave.

predovšetkým zavedením dvoch systémov dôchodkového sporenia, starobného dôchodkového sporenia a doplnkového dôchodkového sporenia. Základným myšlienkovým zameraním príspevku je hľadanie odpovede na kardinálnu otázku, či systém starobného dôchodkového sporenia v súčasnom normatívnom vyjadrení je spôsobilý svojimi osobitnými systémovými znakmi, v porovnaní so systémom dôchodkového poistenia, sa spolupodieľať na zaistovaní primeraného hmotného zabezpečenia jednotlivca pre prípad staroby, a to vzhľadom na ústavné vyjadrenie rovnocennosti tohto systému so systémom dôchodkového poistenia. Suvedenou primárnou otázkou je spojená podotázka, ktoré úlohy uskutočňované spravidla klasickými dôchodkovými systémami vybudovanými na zásade poistenia dokáže tento systém sporenia zabezpečiť a ktoré, naopak, už nie.

Kľúčové slová: Právo sociálneho zabezpečenia; metóda sporenia; právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe; úlohy dôchodkových systémov; dôchodkové poistenie; starobné dôchodkové sporenie; príspevková fáza sporenia; zmluvnosť; Slovenská republika.

Úvod

Úlohou systémov sociálnej ochrany vrátane dôchodkových systémov je prispieť k zaisteniu materiálnej rovnosti² medzi jednotlivcami s rôznym sociálno-ekonomickým postavením prostredníctvom odstraňovania zjavných sociálno-ekonomických nerovností založených predvídanými (spoločensky uznanými) životnými situáciami na strane jednotlivca poskytovaním spoločenského dobra (v podobe pozitívnych „vyrovnávacích“ opatrení či nástrojov peňažného a vecného charakteru). Práve naznačené nerovnosti sú prekážkou v slobodnom rozhodovaní jednotlivca o jeho ďalšom smerovaní a rozvoji jeho daností a spôsobilostí v spoločenských vzťahoch (napríklad práva na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň). Opatrenia základného a klasického dôchodkového systému zamerané na odstraňovanie sociálno-ekonomických nerovností medzi jednotlivcami majú prevažne znaky pozitívnej diskriminácie.³

² Materiálna rovnosť, na rozdiel od formálnej rovnosti (rovnosti *de iure*), obsahuje individualizujúci a faktický rozmer, ktorý zohľadňuje najmä sociálnoprávne postavenie jednotlivca a následky aplikovanej právnej úpravy.

³ Na pozitívnu diskrimináciu nazeráme ako na zakotvenie legitímne kreovaných vyrovnávacích opatrení zameraných na odstraňovanie či zmierňovanie existujúcich nerovností vyvolaných kvalifikovanými diskriminačnými kritériami a následné zaistenie rovnosti príležitostí pri rešpektovaní princípu proporcionality.

Reformou dôchodkového systému Slovenskej republiky uskutočnenou v rokoch 2003 – 2004 bol prebudovaný systém dôchodkového zabezpečenia na poistný systém (označený ako systém dôchodkového poistenia) s výrazným posilnením zásluhovosti (ekvivalencie)⁴ a súčasne boli vytvorené dva dôchodkové systémy vybudované na metóde sporenia, a to systém starobného dôchodkového sporenia a systém doplnkového dôchodkového sporenia. Primárne našu pozornosť v tomto príspevku zameriame na systém starobného dôchodkového sporenia, keďže ústavnodarca ho v zmysle článku 39 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky („*Primerané hmotné zabezpečenie v starobe sa vykonáva prostredníctvom priebežne financovaného dôchodkového systému a systému starobného dôchodkového sporenia*“) považuje za rovnocenný model smerujúci k zaisťovaniu primeranosti hmotného zabezpečenia jednotlivca pre prípad staroby. Tento názor potvrdil aj Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí PL. ÚS 9/2018 zo dňa 4. novembra 2020 nasledovnými slovami: „*Vol'ba, či byť dôchodkovo poistený iba v I. pilieri alebo si aj sporiť v II. pilieri, predstavuje uplatnenie základného práva podľa článku 39 ods. 1 Ústavy. Z hľadiska ústavnej podstaty uplatňovania článku 39 ods. 1 Ústavy sú obe tieto formy rovnocenné,...*“.⁵

Uvedené dva dôchodkové systémy sporenia vniesli do trojpilierového usporiadania dôchodkového systému Slovenskej republiky nové systémové prvky, ako najmä zmluvnosť, vlastnícke právo s limitovanou dispozíciou k akumulovaným nasporeným finančným prostriedkom (počas života sporiteľa), zhodnocovanie prísne individualizovane akumulovaných príspevkov prostredníctvom fondovo definovanej investičnej stratégie, oddelenie majetku sporiteľov od majetku správcovských spoločností, prvok „opt-out“ späť s účasťou v systéme, respektíve participáciou v ňom, a napokon z toho vyplývajúce posilnenie zodpovednosti za budúci dôchodkový status jednotlivca, označované aj ako posilnenie osobnej zainteresovanosti na budúcom sociálnom zabezpečení jednotlivca pre prípad staroby.

V rámci prvotnej (respektíve vstupnej) charakteristiky možno systém starobného dôchodkového sporenia vzhľadom na jeho normatívne zakotvenie voľnejšie definovať ako nadstavbový systém voči všeobecnému a základnému systému dôchodkového poistenia (z toho vzniklo pre

⁴ Pozri KREBS, V. et al. *Solidarita a ekvivalence v sociálnych systémech*. 1. vyd. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálnych věcí, 2009, s. 59 a naśl. ISBN 978-80-7416-044-8.

⁵ *Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 4. 11. 2020, sp. zn. PL. ÚS 9/2018, bod 96.*

tento systém sporenia laické označenie „II. dôchodkový pilier“), ktorý predstavuje už aktuálne obligatórnu, avšak vyviazateľnú (prístup tzv. „opt-outu“) individualizovanú fondovú akumuláciu majetku sporiteľ'a za účelom jeho kolektívneho investovania vykonávaného zvolenou dôchodkovou správcovskou spoločnosťou (ďalej len „DSS“). Následne zhodnotený majetok sporiteľ'a predstavuje finančnú čiastku, ktorá má byť základom primárne pre zmluvné dojednanie dôchodkovej dávky s poisťovateľom alebo sekundárne pre možnosť dojednania dohody o vyplácaní dôchodkovej dávky programovým výberom s DSS, a to buď popri zmluve o poistení dôchodkovej dávky alebo samostatne len týmto programovým výberom.

System doplnkového dôchodkového sporenia možno charakterizovať ako dôchodkový systém dobrovoľnej doplnkovej formy zaistenia príjmu účastníka pre prípad jeho staroby, ktorý je založený na individualizovanej fondovej akumulácii majetku prostredníctvom kolektívneho investovania (ako v prípade starobného dôchodkového sporenia) s nižšou mierou jeho ovplyvňovania účastníkom, ale s možnosťou platenia príspevkov zamestnávateľom v prospech svojho zamestnanca či zamestnancov.

V jadre príspevku budeme hľadať odpoveď na otázku, či takto prvotne a schematicky naznačená príspevková a výplatná fáza najmä systému starobného dôchodkového sporenia je spôsobilá plniť podstatnú časť úloh, ktorými sú charakterizované klasické dôchodkové systémy (v zmysle ich univerzálnosti čo do osobného a vecného rozsahu), a v podstatnej miere sa podieľať na zaisťovaní primeraného hmotného zabezpečenia jednotlivca pre prípad staroby.

1 Úlohy dôchodkových systémov

Základné dôchodkové systémy zásadným spôsobom ovplyvňujú správanie jednotlivcov (najmä na trhu práce, v hospodárskej oblasti, oblasti kúpnej sily tovarov a služieb a súvisiacich preferencií, zdravotnej či liekovej politiky, ale aj v mikrooblastiach, ako sú napríklad podmienky zamestnávania poberateľov základných dôchodkových dávok). Súčasne platí aj obrátený pohľad na uvedený vzťah medzi jednotlivcom (respektíve skupinami jednotlivcov) a dôchodkovým systémom, vyjadrujúci hodnotové preferencie prevažujúcej skupiny jednotlivcov v spoločnosti, ktoré do veľkej miery determinujú charakteristiku dôchodkového systému.

Úlohy dôchodkových systémov, ktoré sa často prekrývajú s ich cieľmi ako konečnými želanými finálnymi stavmi určitých spoločenských vzťahov, vyplývajú predovšetkým z pozitívnych záväzkov (medzinárodnoprávného, ako aj ústavného charakteru) štátu voči jednotlivcom a svojim občanom v sociálnej oblasti, t.j. za účelom zabezpečenia (reálneho) prístupu jednotlivca (občana) k sociálnym právam, ktorých funkciou je vytvoriť pre jednotlivca primerané (hmotné) podmienky pre zaistenie jeho schopnosti autonómne sa rozhodovať v rôznych vzťahoch vznikajúcich v interakcii so spoločnosťou.⁶ V dôsledku napĺňania vyššie uvedeného primárneho cieľa sú sekundárne napĺňané aj ďalšie sociálno-spoločenské ciele, a to najmä podpora ekonomickej aktivity (vo výsledku je to primeranosť odvodového zaťaženia v prepojení na ekvivalenciu v podobe dávkového plnenia spojená s daňovým oslobodením od odvodovej povinnosti alebo garancia dávkového krytia pre prípad existencie sociálnej udalosti) a tlmenie nežiaducich spoločenských javov v podobe veľkých príjmových nerovností vo výplatnej fáze dávky či sociálnej exklúzie jednotlivca. Nižšie v texte naznačené úlohy sú úzko späté i s napĺňaním obsahu stimulačnej funkcie či (sociálno-) preventívnej funkcie, a to predovšetkým vytváraním fakultatívnych poisťných systémov alebo rôznych doplnkových či nadstavbových poisťných variantov v rámci (spravidla obligatórných) poisťných vzťahov. V súčasnosti je trendom zameriavať sa na zvyšovanie motivácie fyzickej osoby sporiť si a vytvárať tak vlastné prostriedky pre budúce hmotné zabezpečenie v starobe.⁷ Tento aspekt je zvýraznený aj v koncepcii dôchodkovej reformy, ktorá vo zvýšení motivácie fyzickej osoby sporiť si nachádza tiež prepojenie na potlačenie snahy vyhýbať sa odvodovej povinnosti.⁸ Účel uvedených funkcií korešponduje s aktuálnym trendom zvyšovania zodpovednosti jednotlivca za svoj „budúci“ so-

⁶ Pozri WINTR, J. a M. ANTOŠ, eds. *Sociální práva*. 1. vyd. Praha: Leges, 2011, s. 72. ISBN 978-80-87576-02-1.

⁷ Podľa koncepcie reformy dôchodkového zabezpečenia Slovenskej republiky sa motivácia sporiť mala dosiahnuť zvýšením významu vlastníckych práv k odvodeným platbám v dôchodkovom systéme, t.j. k akumulovaným a kapitalizovaným príspevkom na osobných účtoch sporiťel'ov a účastníkov dôchodkových systémov založených na metóde sporenia.

⁸ Návrh koncepcie dôchodkovej reformy Slovenskej republiky odôvodňoval zavedenie tohto prístupu nasledovne: „... je platenie odvodov občanmi celkom pochopiteľne vnímané ako platenie daní, dôsledkom čoho dochádza k vyhýbaniu sa platbám odvodov, zatajovaniu a presúvaniu príjmov, najrôznejším úpravám vymeriavacieho základu, demotivácii oficiálne sa zamestnať, uprednostňovaniu neformálnej ekonomiky, migrácii na trhy práce krajín s menším odvodovým zaťažením, a podobne.“

ciálny status⁹ vo vede práva sociálneho zabezpečenia, označovaným ako zásada iniciácie¹⁰ (tzv. teória sprostredkovania, respektíve participácie, napríklad prostredníctvom plnenia príspevkovej povinnosti alebo vytváraním rôznych majetkových aktív),¹¹ ktorý má *ale svoje úskalia v podobe oslabovania pozitívneho záväzku štátu zabezpečovať alebo spolupodieľať sa vo významnej miere na sociálnej ochrane jednotlivca*, ktorý sa z určitých dôvodov, vrátane objektívnych dôvodov (napríklad zdravotný stav), nemohol aktívne zapojiť či podieľať na tvorbe budúcich zdrojov funkčne zameraných na zabezpečenie pre prípad staroby. Pre zákonodarcu je „neprekročiteľným“ ústavným limitom v zmysle článku 12 ods. 1 a článku 13 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky predovšetkým neodňateľnosť a nezrušiteľnosť základných práv a slobôd, pričom zase v prípade ich zákonného obmedzovania je to pokyn na rešpektovanie ich podstaty a zmyslu.

Primárnou úlohou dôchodkového systému ako základného či univerzálného systému sociálnej ochrany je zachovanie socio-ekonomického postavenia jednotlivca a určitých sociálnych skupín, respektíve zlepšenie ich socio-ekonomického postavenia. Dôchodkový systém má byť spôsobilý zaisťiť spravodlivý prístup jednotlivca k spoločenským statkom a službám, a to prostredníctvom vytvorenia rovnakej východiskovej „štartovacej“ pozície pre osoby s rovnako prejavovým zámerom či cieľom,¹² ktorým v oblasti sociálneho zabezpečenia je zachovanie jednotlivcom dosiahnutej sociálno-ekonomickej úrovne počas existencie sociálnych udalostí vyvolávajúcich negatívne následky voči nemu samotnému alebo jeho rodinným príslušníkom, prípadne osobám s ním kohabitujúcim či zdieľajúcim domácnosť.

⁹ Obdobný prístup formuluje v podobe zásady aj Ústavný súd Slovenskej republiky („zásada individuálnej sociálnej zodpovednosti jednotlivca za svoj budúci dôchodok“). Pozri *Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 8. 6. 2016, sp. zn. PL. ÚS 27/2014*.

¹⁰ GREGOROVÁ, Z., M. GALVAS, J. KOMENDOVÁ, J. STRÁNSKÝ a J. ČERNÁ. *Právo sociálneho zabezpečení České republiky a Evropské unie*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, Právnická fakulta, 2018, s. 65. ISBN 978-80-210-8842-9.

¹¹ Pozri TRÖSTER, P. et al. *Právo sociálního zabezpečení*. 6. podstat. přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 77. ISBN 978-80-7400-473-5; a GALVAS, M. a Z. GREGOROVÁ. *Sociální zabezpečení*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, Právnická fakulta, 2000, s. 87 a 90. ISBN 80-210-2292-2.

¹² V rámci klasifikácie rovnosti rozoznávame aj rovnosť výsledkov. Pozri BOBEK, M., P. BOUČKOVÁ a Z. KÜHN, eds. *Rovnost a diskriminace*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 18-22. Beckova edice ABC. ISBN 978-80-7179-584-1.

K *d'alším úlohám* dôchodkového systému patrí *zmierňovať* príjmové (majetkové) rozdiely medzi jednotlivcami alebo sociálnymi skupinami prostredníctvom určitého hodnotovo nastaveného prerozdeld'ovacieho (redistributívneho) mechanizmu, *respektíve* *zaisťovať* sociálny zmiernaprieč rôznorodými príjmovými skupinami obyvateľ'stva, *respektíve* užšie participantmi daného dôchodkového systému, a *uskutočňovať* jednak homogenizačnú úlohu (funkciu) smerujúcu k *zmierňovaniu* sociálnych rozdielov a *neodôvodnených* rozdielov inej podstaty, a jednak *stimulačnú* úlohu orientovanú na podporu hospodárskej politiky prostredníctvom vhodnej stimulácie¹³ (zníženie odvodovej povinnosti pre určitú vyšpecifikovanú skupinu účastníkov dôchodkového systému či upustenie od krátenia dôchodkovej dávky v dôsledku výkonu zárobkovej činnosti v určitej predvídanej forme, alebo nastavenie dávkovej formuly – výmery zohľadňujúcej ekonomickú aktivitu aj po priznaní dôchodkovej dávky, tzv. podpora striebornej ekonomiky).

Zavedenie a miera vyjadrenia aj vyššie naznačených úloh sú závislé od toho-ktorého dôchodkového systému; najväčší počet úloh plnia všeobecné a základné (primárne) dôchodkové systémy, menší počet úloh, *respektíve* oslabenie niektorých úloh je *príznačné* pre dobrovoľné, *nadstavbové* (*respektíve* sekundárne a terciárne) dôchodkové systémy, ktoré sú založené na nízkej miere prerozdelenia príspevkov alebo na poistnom princípe s výraznými súkromnoprávnymi črtami. Súčasne ale aj spoločenské preferencie či prevládajúce nálady v spoločnosti (*spravidla vyjadrené v relevantnom politickom dokumente, akým je v podmienkach Slovenskej republiky Programové vyhlásenie vlády*) výrazne vplývajú na význam či posilnenie úloh, ktorých nositeľom má byť ten-ktorý dôchodkový systém.

V právno-teoretickom rozmere patria k hlavným úlohám základného dôchodkového systému:

- plnenie medzinárodných záväzkov obsahujúcich požiadavky na minimálne garantovanú a poskytovanú dávkovú úroveň sociálnej ochrany,
- presadzovanie princípu rovnosti, *respektíve* v užšom rozmere zabezpečovanie rovnakého zaobchádzania, s určitými odôvodnenými a prípustnými výnimkami (napríklad stanovovanie vekových hraníc, výpočtové parametre obsahujúce vekové kritériá či prvky),

---

¹³ GREGOROVÁ, Z. *Důchodové systémy*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, Právnická fakulta, 1998, s. 45-47. ISBN 80-210-2003-2.

- ✚ zaistenie práva na ochranu ľudskej dôstojnosti v prepojení na dotknuté sociálne práva s materiálnym základom orientovaným na dôchodkový systém, a to tak aktívnou účasťou na dôchodkovom systéme, ako aj poskytovanými dôchodkovými dávkovými plneniami, ktoré majú naplňovať aj sociálnu funkciu.

2 Systémovo-výstavbové znaky starobného dôchodkového sporenia

Z právno-teoretického hľadiska systém starobného dôchodkového sporenia patrí do skupiny príspevkových fondových dôchodkových systémov – *defined contribution schemes* (tzv. DC systémy), v porovnaní s druhou skupinou dôchodkových systémov označovaných ako dávkovo definované dôchodkové systémy – *defined benefit pension schemes* (tzv. DB systémy), čo zreteľne indikuje skutočnosť, že tento dôchodkový systém svojou systémovou výstavbou neposkytuje vo výplatnej dávkovej fáze relevantnú garanciu určitej vyplácanej sumy dôchodkovej dávky.

Systém starobného dôchodkového sporenia prezentujú nasledovné *systémovo-výstavbové znaky*:

a) *Kapitalizačný znak*. Ide o systém *investičného zhodnotenia odložených úspor (respektíve zhromažďovaných príspevkov)*¹⁴ *sporiteľom* prostredníctvom nástrojov kolektívneho investovania na finančnom trhu/trhoch *zvolenou investičnou stratégiou*, ktorú prezentuje zákonodarcom určený dôchodkový fond alebo tiež sporiteľom zmluvne určený dôchodkový fond. Zo zákona DSS povinne vytvára dva druhy dôchodkových fondov charakterizovaných určitým typom investičnej stratégie a mierou rizika zhodnocovania majetku, a to *jeden dlhopisový garantovaný dôchodkový fond (jeho skladba finančného portfólia je uvedená v § 86 zákona č. 43/2004 Z.z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ďalej len „zákon č. 43/2004 Z.z.“) a jeden indexový negarantovaný dôchodkový fond (jeho skladba finančného portfólia je uvedená v § 88 zákona č. 43/2004 Z.z.)* na dobu neurčitú, a to iba na základe povolenia Národnej banky Slovenska. Každá DSS môže podľa § 47 ods. 3 v prepojení na § 72 ods. 5 a 6 zákona č. 43/2004 Z.z. fakultatívne vytvárať ďalšie dôchodkové fondy,¹⁵ s uvedením označenia garantovaný alebo

¹⁴ HESEKOVÁ, S., M. HAMŘÍK, M. KATKOVČIN a A. SZAKÁCS. *Ochrana spotrebiteľa na finančnom trhu*. 1. vyd. Bratislava: Wolters Kluwer, 2025, s. 267. ISBN 978-80-571-0761-3.

¹⁵ K stratégiám tvorby a správy portfólií povinne a fakultatívne vytváraných dôchodkových fondov DSS pozri ÁRENDÁŠ, P., B. CHOVANCOVÁ, V. GVOZDJÁK, J. HUDCOVSKÝ, M. DO-ROČÁKOVÁ a P. SLOBODNÍK. *Dôchodkové fondy vo svete a na Slovensku*. 1. vyd. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, s. 190-198. ISBN 978-80-8168-663-4.

negarantovaný dôchodkový fond (napríklad sa vytvára tzv. zmiešaný alebo akciový dôchodkový fond).

Zhodnotenie majetku v dôchodkovom fonde, na ktorom sa majetkovo podieľa sporiteľ, sa uskutočňuje na princípe obmedzenia a rozloženia rizika dohľadu a kontroly zo strany príslušných subjektov vykonávajúcich vonkajšiu kontrolu, ako sú najmä Národná banka Slovenska, depozitár¹⁶ a samotný sporiteľ, pričom vnútornú kontrolu a postupy v rámci nej si vypracuje DSS sama, dokonca samostatne pre každý dôchodkový fond.

Ak sporiteľ nie je spokojný so zhodnocovaním ním odvedených príspevkov na starobné dôchodkové sporenie zo strany DSS, *tak môže byť prestúpiť do inej, ním zvolenej DSS* po uplynutí šiestich mesiacov odo dňa posledného prestupu podľa § 64b zákona č. 43/2004 Z.z., a to za predpokladu uzatvorenia zmluvy o starobnom dôchodkovom sporení s inou, ním zvolenou DSS. *Prestup nie je možný v troch situáciách uvedených v § 64b ods. 4 zákona č. 43/2004 Z.z., konkrétne:*

- ✚ odo dňa zadania pokynu na vydanie certifikátu (a to spravidla 30 dní pred dovŕšením dôchodkového veku) do dňa skončenia záväznosti ponuky,
- ✚ odo dňa uzatvorenia zmluvy o poistení dôchodku alebo dohody o vyplácaní dôchodku programovým výberom,
- ✚ v období jedného roka od uzatvorenia prvej zmluvy o starobnom dôchodkovom sporení.

Sporiteľ napokon môže *v rámci jeho príslušnej DSS prestupovať aj medzi ňou vytvorenými a spravovanými dôchodkovými fondmi* (podľa § 96 zákona č. 43/2004 Z.z.), alebo môže *meniť pomer platenia príspevkov alebo pomer sporenia* medzi dôchodkovými fondmi, v ktorých si aktuálne sporí (§ 64 ods. 10 zákona č. 43/2004 Z.z.). Dňom prestupu do inej DSS je buď prvý deň nasledujúceho mesiaca, v ktorom bola zmluva o starobnom dôchodkovom sporení zaregistrovaná, alebo to je prvý deň až druhého mesiaca v poradí nasledujúceho po mesiaci registrovania zmluvy o starobnom dôchodkovom sporení, čo sa odvíja od skutočnosti, v ktorej polovici daného mesiaca bola zmluva o starobnom dôchodkovom sporení registrovaná Sociálnou poisťovňou. Ak bola registrácia zmluvy vykonaná

---

¹⁶ Podľa § 99 ods. 2 zákona č. 43/2004 Z.z. depozitárom môže byť len banka alebo pobočka zahraničnej banky so sídlom v Slovenskej republike, ktorá má v Národnou bankou Slovenska vydanom povolení na poskytovanie investičných služieb uvedené hlavné investičné služby a vedľajšiu investičnú službu spočívajúcu v úschove alebo správe investičných nástrojov, a nie je v nútenej správe.

do 15. dňa kalendárneho mesiaca, tak je dňom prestupu sporiteľ'a prvý deň nasledujúceho mesiaca, a ak bola registrácia zmluvy vykonaná po 15. dni kalendárneho mesiaca, tak je dňom prestupu sporiteľ'a prvý deň druhého mesiaca v poradí.

b) *Znak povinnej zmluvnej „opt-out“ participácie v systéme individuálneho sporenia. Systém starobného dôchodkového sporenia sa od mája 2023 vyznačuje obligatónym zákonným zmluvným vstupom či participáciou, vrátane povinnej príspevkovej participácie (zloženej z povinných a dobrovoľných príspevkov), v porovnaní so systémom doplnkového dôchodkového sporenia. Bližšie tento systémový znak analyzujeme v nasledujúcej časti príspevku, keďže jeho podstata spolu s podmienkami vyplácania dôchodkových dávok vypovedá o kvalitatívnej úrovni hmotného zabezpečenia v starobe dôchodkovým systémom založeným na metóde sporenia.*

c) *Znak previazanosti so systémom dôchodkového poistenia v rámci príspevkovej fázy. Vznik a zánik „ďalšej“ účasti na starobnom dôchodkovom sporení po vzniku „prvej“ účasti v tomto systéme je už previazaný so vznikom, trvaním a zánikom dôchodkového poistenia v systéme dôchodkového poistenia (§ 16 zákona č. 43/2004 Z.z.).*

d) *Znak oddelenosti majetku sporiteľ'ov od majetku DSS. Organizačne a výkonovo je majetok DSS zabezpečujúcej príspevkovú fázu starobného dôchodkového sporenia oddelený od majetku sporiteľ'ov, ktorý je individualizovaný na tzv. osobných dôchodkových účtoch sporiteľ'ov (ktorých charakteristika je obsiahnutá v § 94 zákona č. 43/2004 Z.z.). Majetok v dôchodkovom fonde a všetky transakcie uskutočňované s takýmto majetkom je DSS povinná evidovať oddelene od vlastného majetku, ale aj oddelene od majetku v iných dôchodkových fondoch ňou spravovaných.*

DSS zriaďuje každému sporiteľ'ovi iba jeden osobný dôchodkový účet, v ktorom eviduje počet dôchodkových jednotiek dôchodkového fondu oddelene od ostatných osobných dôchodkových účtov ostatných sporiteľ'ov zúčastnených na danom dôchodkovom fonde. Na majetkovú oddelenosť vrátane nakladania s majetkom dohliada aj depozitár DSS, pričom vedie pre DSS, ako aj pre ňou spravované dôchodkové fondy bežné účty, ktoré má povinnosť viesť jednotlivo pre každý dôchodkový fond. Podotýkame, že aj keď systém vykonávajú DSS, tak špecifickou črtou práve z organizačno-výkonového hľadiska je skutočnosť, že na príspevkovej fáze sa vo významnej miere podieľa Sociálna poisťovňa, ktorá zaisla príspevky na starobné dôchodkové sporenie sporiteľ'a (ktorý je zá-

roveň aj poistencom dôchodkového poistenia) na účet nepriradených platieb danej DSS, vrátane penále.

e) *Vlastníctvo k fondovo akumulovaným príspevkom.* V celej fáze sporenia je zaistená ochrana vlastníckeho práva sporiteľ'a k ním akumulovaným príspevkom v príslušnom dôchodkovom fonde/fondoch, čo je podčiarknuté *inštitútom dedenia* s prednostným zmluvným určením výplaty disponibilného zostatku na osobnom dôchodkovom účte zomretého sporiteľ'a fyzickej osobe alebo právnickej osobe, ktorú určil v zmluve o starobnom dôchodkovom sporení. Ak takúto osobu sporiteľ' pre prípad smrti neurčil, alebo jej niet, tak sa podľa § 40 zákona č. 43/2004 Z.z. postupuje podľa pravidiel dedenia. Zastávame názor, že naznačená právna úprava zakladá porušenie princípu rovnosti v spojení s ústavne zakotveným právom na dedenie (článok 20 Ústavy Slovenskej republiky). V prípade smrti sporiteľ'a vznikne tejto oprávnenej osobe právo buď na vyplatenie alebo prevedenie (*na účet nepriradených platieb DSS, v ktorej je táto oprávnená osoba sporiteľ'om*) sumy zodpovedajúcej aktuálnej hodnote osobného dôchodkového účtu zomretého sporiteľ'a, a to ku dňu, v ktorom sa dôchodková správcovská spoločnosť dozvedela o jeho smrti. Ak sporiteľ' v zmluve o starobnom dôchodkovom sporení neurčil oprávnenú osobu pre prípad svojej smrti, alebo takej osoby niet, stávajú sa nasparené prostriedky predmetom dedenia.

f) *Znak odplatnosti za správu majetku sporiteľ'ov.* Od roku 2023 zákonodarca zredukoval tri druhy odplát na jednu odplatu, a to na odplatu za správu dôchodkového fondu určovanú za každý pracovný deň.¹⁷

g) *Znak zmluvnosti.* Zmluvnosť je príznačná tak pre príspevkovú fázu, ako aj pre výplatnú fázu, pričom prejavom zmluvnosti v príspevkovej fáze systému starobného dôchodkového sporenia sa venujeme v nasledujúcej časti príspevku. Súčasne zmluvnosť determinuje skutočnosť, že v tomto systéme sporenia absentujú podmienky spojené so vznikom nároku na dávku, pretože ich nahrádza uzatvorenie zmluvy o poistení dôchodku. Zákonodarca formuluje iba *podmienky spojené s nárokom na vyplácanie dôchodkovej dávky* (napríklad formulácia § 30, § 31 alebo § 46f zákona č. 43/2004 Z.z.). Ako hranične rozporné vnímame prejavy tohto

---

¹⁷ Podľa § 63a ods. 5 zákona č. 43/2004 Z.z. DSS určí pomernú časť odplaty pripadajúcej na pracovný deň z hodnoty majetku v príslušnom dôchodkovom fonde. Zákonodarca súčasne ustanovuje hornú sumu odplaty za správu, ktorá nesmie presiahnuť 0,4 % priemernej ročnej predbežnej čistej hodnoty majetku v dôchodkovom fonde, pričom jej sumu DSS konkretizuje v štatúte príslušného dôchodkového fondu.

znaku vo výplatnej fáze starobného dôchodkového sporenia, a značne obdobne aj v prípade systému doplnkového dôchodkového sporenia. Predovšetkým je to zmluvná dispozícia pre sporiteľa dojednať v zmluve o poistení doživotného starobného dôchodku alebo doživotného predčasného starobného dôchodku oprávnenú osobu na výplatu „zostatkovej“ sumy mesačných splátok nevyplatených do celkového zákonného rozsahu 84 splátok od začatia vyplácania uvedeného dôchodku v dôsledku úmrtia poistníka pred vyplatením 84. splátky dôchodku (§ 32 ods. 2 v spojitosti s § 40a zákona č. 43/2004 Z.z.), čo znamená, že sporiteľ pre prípad vyplatenia „zostatkovej“ nevyplatenej zákonom predvídanej sumy mesačných splátok doživotného dôchodku môže určiť oprávnenú osobu, ktorá ani nepatrí do okruhu potenciálnych pozostalých osôb a ktorou môže byť aj právnická osoba. Dodávame, že ak by túto oprávnenú osobu neurčil (alebo jej už niet) a zomrel by pred vyplatením 84. mesačnej splátky doživotného dôchodku, tak nevyplatená suma jednotlivých splátok doživotného dôchodku sa stáva predmetom dedenia. V neposlednom rade sa nemožno stotožniť ani s takto „krátko“ zaručeným obdobím vyplácania doživotného dôchodku, a to minimálne s ohľadom na priemernú strednú dĺžku života u mužov (za rok 2024 je to v absolútnej hodnote 75,02 rokov) a u žien (za rok 2024 je to v absolútnej hodnote 81,64 rokov).¹⁸

Ďalej je to, podľa nášho názoru, situácia s diskriminačnými znakmi, keď poistník zmluvne nedojedná vyplácanie pozostalostných dôchodkov, čím vo výplatnej fáze dochádza k zmluvnému exkludovaniu pozostalých osôb z nároku na pozostalostný dôchodok. Sporiteľ pri uzatváraní zmluvy o poistení doživotného starobného dôchodku alebo doživotného predčasného starobného dôchodku môže podľa § 46f ods. 3 v spojitosti s § 34 ods. 1 a § 37 ods. 1 zákona č. 43/2004 Z.z. dohodnúť vyplácanie pozostalostných dôchodkov pre vdovu, vdovca a sirotu, a aj to iba na výplatné obdobie jedného alebo dvoch rokov. Možnosť zmluvného dojednanja vyplácania pozostalostných dôchodkov tak naráža na vylúčenie občiansko-právneho inštitútu zákonného dedenia, najmä na vylúčenie skupiny tzv. neopomenuteľných dedičov. Táto možnosť zmluvného dojednanja pozostalostných dôchodkov sa vzťahuje iba na poistníka, ktorému bude vyplácaný doživotný starobný dôchodok alebo doživotný predčasný starobný

---

¹⁸ Údaje sú zistené Štatistickým úradom Slovenskej republiky. Stredná dĺžka života pri narodení. In: *Štatistický úrad Slovenskej republiky – databáza DATAcube*. [online]. 2026 [cit. 2026-01-15]. Dostupné na: https://datacube.statistics.sk/#/view/sk/vbd_sk_win2/om3802rr/v_om3802rr_00_00_00_sk.

dôchodok, a teda neplatí pre poistníka, ktorému je na rovnakom zmluvnom základe vyplácaný dočasný starobný dôchodok alebo dočasný predčasný starobný dôchodok. Osobitosťou tohto zmluvného dojednania výplaty pozostalostných dôchodkov je aj potenciálna situácia zamerania poistníka len na určitú (v budúcnosti) pozostalú osobu, t.j. dojednanie vyplácania pozostalostných dôchodkov pre vdovu/vdovca a sirotu alebo len pre vdovu/vdovca, alebo len pre sirotu.

h) *Znak nastavby systému sporenia voči systému dôchodkového poistenia.* V rámci znaku povinnej zmluvnej „opt-out“ participácie sme uviedli, že prvá participácia alebo ďalšie následné participácie v systéme starobného dôchodkového sporenia sú previazané na existenciu poistného vzťahu na dôchodkovom poistení, z čoho možno úplne zreteľne odvodiť znak nastavby systému sporenia. Z inštitucionálno-organizačného hľadiska je špecifickou črtou tohto systému sporenia skutočnosť, že na príspevkovej fáze sa výrazne v prospech DSS ako nositeľa starobného dôchodkového sporenia podieľa Sociálna poisťovňa. Taktiež vedie podľa § 226 ods. 1 písm. e) zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „ZoSP“) register zmlúv o starobnom dôchodkovom sporení, ktoré sa uzatvárajú medzi sporiteľom a DSS. Uvedené v spojení s existenciou poistných vzťahov v systéme starobného dôchodkového sporenia a s priamou väzbou na podmienky výplaty dávok znamená, že systém starobného dôchodkového sporenia je z organizačno-systémového pohľadu nastavbovým systémom voči všeobecnému systému dôchodkového poistenia. Sociálna poisťovňa je tak podľa § 226 ods. 1 písm. f) ZoSP povinná postúpiť príspevky na starobné dôchodkové sporenie pre nepriradené platby príslušnej DSS do desiatich dní od priradenia platby príspevkov na starobné dôchodkové sporenie sporiteľovi a do 60 dní od ich priradenia na účet Sociálnej poisťovne vedený v Štátnej pokladnici (najskôr však odo dňa splatnosti týchto príspevkov), vrátane penále za nepostúpenie príspevkov podľa § 241a ZoSP na bežný účet pre nepriradené platby DSS, a to zo správneho fondu Sociálnej poisťovne. Na základe doteraz uvedeného konštatujeme, že starobné dôchodkové sporenie je len relatívne samostatný dôchodkový systém, na rozdiel od systému dôchodkového poistenia či systému doplnkového dôchodkového sporenia.

3 Zmluvná participácia v systéme individuálneho sporenia

Systém starobného dôchodkového sporenia sa vyznačuje *ex lege* povinnou zmluvnou participáciou, respektíve vstupom do tohto systému sporenia, vrátane povinnej príspevkovej participácie (zloženej z povinných

a dobrovoľných príspevkov). Súčasne po vzniku prvej povinnej zákonnej participácie zákonodarca umožňuje jednorazovú vyviazateľnosť sporiteľa zo systému počas zákonom predvídaného obdobia (tzv. „opt-out“). Prvá participácia či účasť v systéme starobného dôchodkového sporenia vzniká podľa § 15 zákona č. 43/2004 Z.z. buď vznikom prvého dôchodkového poistenia fyzickej osoby, ktorá nedovršila 40 rokov veku, alebo uzatvorením zmluvy o starobnom dôchodkovom sporení s ňou zvolenou DSS za predpokladu, že fyzická osoba už využila svoje právo podľa § 17a zákona č. 43/2004 Z.z. vystúpiť zo systému v rámci plynutia 730-dňovej lehoty od vzniku „prvej“ účasti na starobnom dôchodkovom sporení a opäť prejaví vôľu vstúpiť do tohto systému dôchodkového sporenia práve uzatvorením tejto zmluvy. Definične vymedzujeme, že zmluva o starobnom dôchodkovom sporení je zmluvným, a následne registrovaným základom pre vznik prvej účasti fyzickej osoby v starobnom dôchodkovom sporení a súčasne aj zmluvným určením, ktorá DSS bude spravovať a investovať nasporené prostriedky sporiteľa. V tomto naznačenom prípade a za predpokladu, že je táto fyzická osoba súčasne dôchodkovo poistená, jej vzniká účasť v systéme starobného dôchodkového sporenia prvým dňom mesiaca, ktorý nasleduje po mesiaci, v ktorom Sociálna poisťovňa zapísala zmluvu o starobnom dôchodkovom sporení do registra zmlúv o starobnom dôchodkovom sporení. A v situácii, ak jej dôchodkové poistenie netrvá v čase uzatvorenia zmluvy o starobnom dôchodkovom sporení, tak jej vzniká povinná účasť na starobnom dôchodkovom sporení dňom „najbližšieho nasledujúceho“ vzniku dôchodkového poistenia po mesiaci, v ktorom Sociálna poisťovňa registrovala zmluvu o starobnom dôchodkovom sporení. Dodávame, že Sociálna poisťovňa má povinnosť informovať fyzickú osobu, ktorej vznikla *ex lege* „prvá“ obligatórna participácia na starobnom dôchodkovom sporení, vrátane poskytnutia informácie o práve tejto fyzickej osoby prejsť vôľu nebyť zúčastnený na starobnom dôchodkovom sporení, a to v lehote do 60 dní od vzniku jej prvej účasti, ďalej tiež o práve tejto osoby uzatvoriť s ňou zvolenou DSS zmluvu o starobnom dôchodkovom sporení, vrátane poskytnutia názvov a sídel DSS, s ktorými môže táto fyzická osoba uzatvoriť zmluvu o starobnom dôchodkovom sporení, a napokon informovať ju, že ak do 180 dní od vzniku prvej účasti neuzatvorí zmluvu s ňou zvolenou DSS, tak jej ju v lehote do 30 dní určí práve Sociálna poisťovňa.

Dodávame, že zmluvná (a povinná) participácia sa prejavuje v individuálnosti sporenia, keďže niektoré prvky zmluvy o starobnom dôchodkovom sporení (*ako sú napríklad výber dôchodkového fondu, pomer plate-*

nia príspevkov do dôchodkových fondov alebo zmena pomeru sporenia medzi fondmi pri dosiahnutí určeného veku sporiteľ'a, určenie oprávnenej osoby pre prípad smrti sporiteľ'a/poberateľ'a doživotného dôchodku) je možné meniť podľa osobných preferencií sporiteľ'a.

Participácia, i keď je od mája 2023 formálne obdobne nastavená tak pre systém dôchodkového poistenia, ako aj pre systém starobného dôchodkového sporenia v dôsledku vyššie uvedeného systémového znaku nadstavby sporenia voči systému dôchodkového sporenia, a to pri odhliadnutí od skutočnosti o možnosti „opt-outu“ (vyviazanosti) zo systému starobného dôchodkového sporenia, je nižšej kvalitatívnej úrovne. Participácia v systéme doplnkového dôchodkového sporenia je takmer absolútne dobrovoľná a zakladá sa na zmluvnom princípe (uzatvára sa zmluva o doplnkovom dôchodkovom sporení, skrátene označovaná ako „účastnícka zmluva“, medzi budúcim účastníkom a ním zvolenou doplnkovou dôchodkovou spoločnosťou), čo už od vyššie uvedeného dátumu neplatí pre systém starobného dôchodkového sporenia. Participácia v systéme starobného dôchodkového sporenia a jej časový horizont neumožňuje sporiteľ'ovi, v porovnaní so systémom dôchodkového poistenia, splniť akékoľvek dávkové podmienky pre vznik nároku na dôchodkovú dávku, keďže zákonodarca stanovuje iba strohé podmienky vyplácania dôchodkovej dávky (§ 30 a § 31 zákona č. 43/2004 Z.z.), a to starobného dôchodku a predčasného starobného dôchodku, ktoré nemajú žiadny základ v participácii sporiteľ'a, respektíve v jeho príspevkovej fáze tohto systému. Ďalej pripomíname, že obdobie participácie či zotrvania v príspevkovej fáze v tomto systéme priamo nedeterminuje výšku dôchodkovej dávky, ktorú budúci poistiteľ¹⁹ neurčuje podľa vopred známej výpočtovej schémy, ale individuálne a vnútornými poistno-matematickými postupmi, pri rešpektovaní jedinej zákonnej požiadavky v rámci vyhotovovania ponuky o vyplácaní danej dôchodkovej dávky, a tou je, aby bola zabezpečená trvalá splniteľnosť záväzku poistiteľ'a voči poistenému (§ 46 ods. 3 zákona č. 43/2004 Z.z.). Uvedené zreteľne potenciálne zakladá situácie nerovnakého zaobchádzania so sporiteľ'mi v obdobnom postavení, ktorí v rovnakom čase dovŕšia dôchodkový vek a nasporia rovna-

---

¹⁹ V zmysle zákona č. 43/2004 Z.z. poistiteľ'om je poisťovňa (respektíve poisťovňa z iného členského štátu Európskej únie) alebo zahraničná poisťovňa, ktorá je na území Slovenskej republiky oprávnená vykonávať poisťovaciu činnosť v poistnom odvetví poistenie týkajúce sa dĺžky ľudského života, ktoré je upravené právnymi predpismi z oblasti sociálneho poistenia.

kú či porovnateľnú sumu potvrdenú v elektronickom certifikáte²⁰ – vo finálnom výsledku každému z nich totožná DSS vyhotoví inú ponuku na vyplácanie rovnakej dôchodkovej dávky (*respektíve, ako ďalej v texte rozoberáme, nebude sporiteľovi vôbec vyhotovená ponuka na vyplácanie dôchodku*). Pre takúto situáciu zákonodarca nepripravil žiadnu normatívnu reguláciu, čo možno nie je ani celkom prekvapujúcim zistením, nakoľko už v spomenutom § 46 ods. 3 zákona č. 43/2004 Z.z. narába pri určení sumy dôchodku s jediným legálnym prvkom rizika, a to dožitím určitého veku sporiteľom, ktorý poisťiteľ môže predikovať prostredníctvom vlastných vierohodných predpokladov na základe dostupných údajov vychádzajúcich z pravdepodobnosti úmrtnosti a z budúceho demografického vývoja. Obdobné nerovnaké zaobchádzanie prichádza do úvahy aj v systéme doplnkového dôchodkového sporenia pri uzatváraní poisťnej zmluvy o doživotnej výplate doplnkového starobného dôchodku a doplnkového výsluhového dôchodku, v previazaní na zákonné rámcové podmienky ich vyplácania, ktorými sú suma zodpovedajúca aktuálnej hodnote osobného účtu účastníka ku dňu prevodu a vek, od ktorého sa začne výplata daného doplnkového dôchodku (§ 16 ods. 3 a § 17 ods. 3 zákona č. 650/2004 Z.z. o doplnkovom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Napriek určitému nastaveniu príspevkovej povinnosti v starobnom dôchodkovom sporení, ktorá je systémovými prvkami totožná s určením poisťno-odvodovej povinnosti v systéme dôchodkového poistenia (čo je aj logicky nevyhnutným dôsledkom nadstavbovosti starobného dôchodkového sporenia k dôchodkovému poisteniu) a ktorá je kvantitatívne sústredená v prospech dôchodkového poistenia (pomer prerozdelenia príspevkov/poisťného je 4%/14%),²¹ je obtiažne označovať tento systém sporenia za systém so sociálnym rozmerom a úlohami porovnateľnými s tými, ktoré v súčasnosti plní systém dôchodkového poistenia, a to predovšetkým s ohľadom na individualizáciu príspevkovej povinnosti sporiteľa, následne pretavenú do osobného majetkového práva sporiteľa ako investične zhodnocovaného podielu na majetku dôchodkového fondu (prípadne viacerých fondov) spravovaného DSS, a už vyššie uvedenú ab-

²⁰ Certifikát je elektronické potvrdenie o sume zodpovedajúcej aktuálnej hodnote osobného dôchodkového účtu sporiteľa ku dňu odpísania dôchodkových jednotiek z osobného dôchodkového účtu sporiteľa, vydané cez Centrálny informačný ponukový systém spravovaný Sociálnou poisťovňou.

²¹ Kvantitatívne zhodnotenie príspevkovej participácie v oboch systémoch znemožňuje neistý výsledok investičného zhodnocovania akumulovaných odložených príspevkov.

senciu dávkovej schémy dôchodkovej dávky a s tým späť jediná úlohu príspevkovej fázy tohto sporenia investične zhodnotiť akumulované individuálne príspevky sporiteľ'a (respektíve účastníka) po období jeho ekonomickej aktivity na takú peňažnú úroveň, na ktorú zareaguje budúci poistiteľ ponukou na vyplácanie dôchodkovej dávky v určitej sume a variante²² (starobného dôchodku alebo predčasného starobného dôchodku, buď v doživotnej forme alebo dočasnej forme vyplácania). Takto nastavená príspevková fáza systému starobného dôchodkového sporenia, a rovnako aj doplnkového dôchodkového sporenia svojou podstatou ruší akúkoľvek (medzigeneračnú) solidaritu,²³ v dôsledku čoho sa vylučuje akékoľvek uplatnenie zásad typických pre univerzálne dôchodkové systémy založené na poistnom princípe, ako sú napríklad zásada sociálnej odkázanosti, zásada zabezpečenia, zásada kompenzácie následkov vyvolaných sociálnou udalosťou. To znamená, že systémy dôchodkového sporenia v Slovenskej republike v súčasnom normatívom vyjadrení odzrkadľujú iba čistú podobu zásluhovosti v prepojení na poistno-matematické metódy, čo je zreteľné z aplikovaných, vyššie uvedených systémových znakov (menovite predovšetkým individuálne sporenie – akumulácia príspevkov odvodených sporiteľ'om (buď vymeraných z príjmu zo zárobkovej činnosti alebo dobrovoľne zmluvne dohodnutých), zmluvnosť a vlastníctvo k fondovo akumulovaným príspevkom). K uvedenej kombinácii zásluhovosti a poistno-matematických metód uplatňovaných poistiteľ'om sa z hľadiska ich účelu vyjadril aj Ústavný súd Slovenskej republi-

---

²² Variantom ponuky doživotného starobného dôchodku alebo doživotného predčasného starobného dôchodku sa v zmysle § 46 ods. 1 písm. a) zákona č. 43/2004 Z.z. rozumie jej vyhotovenie bez zvyšovania dôchodku a bez pozostalostných dôchodkov, so zvyšovaním dôchodku a bez pozostalostných dôchodkov, bez zvyšovania dôchodku a s pozostalostnými dôchodkami s obdobím výplaty jeden rok, bez zvyšovania dôchodku a s pozostalostnými dôchodkami s obdobím výplaty dva roky, so zvyšovaním dôchodku a s pozostalostnými dôchodkami s obdobím výplaty jeden rok a so zvyšovaním dôchodku a s pozostalostnými dôchodkami s obdobím výplaty dva roky.

²³ Za externú formu solidarity možno označiť iba solidaritu poistencov dôchodkového poistenia s poistencami dôchodkového poistenia, ktorí sú aj sporiteľ'mi, v situácii poškodenia majetku dôchodkového fondu, ktoré vzniklo v dôsledku rozhodnutia či iného konania DSS a depositára, ktoré súd v zmysle § 121 zákona č. 43/2004 Z.z. označil ako rozporné so všeobecne záväznými právnymi predpismi, pričom súd musí určiť výšku náhrady škody, ktorú v plnom rozsahu uhrádza Sociálna poisťovňa z pozície ručiteľ'a z Rezervného fondu solidarity Sociálnej poisťovne (ktorý kreujú poistenci dôchodkového poistenia).

ky výrokom, že „zohľadňujú zodpovednosť uniesť bremeno vyplácania (rozumej dôchodkov) po celý dojednaný čas“.²⁴

Napokon dodávame, že prepojenie príspevkového vzťahu starobného dôchodkového sporenia na výplatnú fázu dôchodku bolo v právnej úprave vyjadrené do konca roku 2014 (zrušené zákonom č. 183/2014 Z.z., účinným od januára 2015), keď zákonodarca na vznik nároku na výplatu starobného dôchodku (ale aj predčasného starobného dôchodku) vyžadoval „čakacie“ obdobie minimálne 10 rokov sporenia. Obdobný prístup zvolil zákonodarca tiež vo vzťahu k podmienkam na vyplácanie doplnkových dôchodkových dávok, kde rovnako upustil od požiadavky čakacieho obdobia minimálne 10 rokov doplnkového dôchodkového sporenia. Požiadavka minimálneho obdobia doplnkového dôchodkového sporenia zostala zachovaná iba vo vzťahu k vyplácaniu doplnkového výsluhového dôchodku. Ak by táto požiadavka čakacieho príspevkového obdobia zostala zakotvená v právnej úprave starobného dôchodkového sporenia a súčasne by bola aspoň v určitej miere premietnutá do výplatnej fázy dôchodkovej dávky, tak by bolo možné takto nastavenú metódu sporenia hodnotiť ako osobitný variant metódy poistenia s výraznou zásluhovosťou.

Môžeme konštatovať, že príspevková fáza tak v systéme starobného dôchodkového sporenia, ako aj v systéme doplnkového dôchodkového sporenia slúži iba ako prostriedok akumulácie odložených finančných zdrojov účelovo viazaných na budúci zmluvný „nákup“ dôchodkovej dávky a nereaguje (na rozdiel od poistného vzťahu) ani na sociálnu udalosť staroby, pre ktorú by mala generovať určitú úroveň hmotného zabezpečenia, odvodzovanú práve z kvalitatívneho nastavenia plnenia príspevkovej povinnosti. Uvedené znamená, že príspevkový vzťah uskutočňovaný v rámci príspevkovej fázy nie je funkčne a bezprostredne previazaný s výplatnou fázou zmluvne „zakúpenej“ dôchodkovej dávky.

V tejto súvislosti sa natíska právno-teoretická otázka hodnotového základu, vzťahujúca sa na realizáciu pozitívneho záväzku štátu zaistiť právo jednotlivca na primerané hmotné zabezpečenie v starobe. Čo ak sporiteľ „nenasporí“ ku dňu dovŕšenia dôchodkového veku sumu, na ktorú by reagoval poisťiteľ vyhotovením ponuky na vyplácanie dôchodkovej dávky v určitej sume a variante? Zreteľnú odpoveď na túto otázku na-

---

²⁴ *Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 8. 6. 2016, sp. zn. PL. ÚS 27/2014, vo veci posudzovania niektorých prvkov výplatnej fázy systému starobného dôchodkového sporenia.*

chádzame v ustanovení § 46 ods. 1 písm. b) zákona č. 43/2004 Z.z., podľa ktorého poisťiteľ oznámi sporiteľovi, že ponuku doživotného starobného dôchodku alebo doživotného predčasného starobného dôchodku nevyhotoví z dôvodu, že suma uvedená v certifikáte nepostačuje na výplatu doživotného starobného dôchodku aspoň v tzv. režime malej nasporenej sumy,²⁵ alebo v prípade doživotného predčasného starobného dôchodku v sume zodpovedajúcej súčtu sumy predčasného starobného dôchodku vyplácaného zo systému dôchodkového poistenia a sumy doživotného predčasného starobného dôchodku, ktorý je ku dňu začatia ich vyplácania vyšší ako 1,6-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu. V tejto situácii je poslednou možnosťou sporiteľa sa obrátiť podľa § 33a ods. 3 zákona č. 43/2004 Z.z. spravidla na jeho DSS so žiadosťou o uzatvorenie dohody o vyplácaní daného dôchodku programovým výberom. Tu si dovoľíme poukázať na skutočnosť, že systémy dôchodkového sporenia takto v plnom rozsahu nenapĺňajú požiadavku poskytovania doživotného dôchodku, v dôsledku čoho je potom obtiažne ich porovnávať s klasickými dôchodkovými systémami založenými na poistnom princípe.²⁶

Teda Sociálna poisťovňa oznámi sporiteľovi, že žiadny poisťiteľ nevyhotovil ponuku doživotného starobného dôchodku alebo doživotného predčasného starobného dôchodku a sporiteľ nespĺňa podmienky vyplácania starobného dôchodku alebo predčasného starobného dôchodku programovým výberom podľa schémy vyplácania doživotného dôchodku a dôchodkov zo systému dôchodkového poistenia, prípadne dôchodkov zo systému sociálneho zabezpečenia vojakov a policajtov a obdobných dôchodkov vyplácaných z cudziny, pričom zákonnou požiadavkou podľa § 33a ods. 2 zákona č. 43/2004 Z.z. je skutočnosť, že súčet súm týchto dôchodkov je vyšší ako platná referenčná suma,²⁷ ktorá je pre rok 2026

²⁵ Podľa § 46e ods. 8 zákona č. 43/2004 Z.z. táto minimálna suma postačuje na vyplácanie najnižšej sumy doživotného dôchodku, ktorá sa určí ako medián najnižších súm doživotných dôchodkov bez zvyšovania dôchodku a bez pozostalostných dôchodkov, ktoré sú poisťitelia „ochotní“ vyplácať v danom kalendárnom roku. Podľa údaju zverejneného na webe Sociálnej poisťovne je od 1. januára 2026 medián najnižších mesačných súm doživotného dôchodku bez jeho zvyšovania a bez pozostalostných dôchodkov, ktoré majú poisťovatelia záujem vyplácať, naďalej v sume 14,90 € (t.j. rovnako, ako v roku 2025).

²⁶ VOSTATEK, J. *Penzijní teorie a politika*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 69-70. ISBN 978-80-7400-571-8.

²⁷ Referenčná suma je podľa § 46da zákona č. 43/2004 Z.z. priemerná mesačná suma starobného dôchodku zo systému dôchodkového poistenia (na ktorý vznikol nárok po roku 2003 a nárok na jeho výplatu trvá do súčasnosti v nezniženej sume), určená k 30. novembru kalendárneho roka. Pre rok 2026 to bude suma 702,30 €.

vo výške 702,30 €. Súčasne podľa § 33a ods. 7 zákona č. 43/2004 Z.z. platí, že DSS nie je povinná vyplácať starobný dôchodok alebo predčasný starobný dôchodok programovým výberom v sume nižšej ako je suma mediánu najnižších súm doživotných dôchodkov bez zvyšovania dôchodku a bez pozostalostných dôchodkov, ktoré majú poistitelia záujem vyplácať v kalendárnom roku uzatvorenia dohody o vyplácaní dôchodku programovým výberom.

Vzhľadom na danú normatívnu reguláciu je potrebné si položiť otázku, či táto úprava napĺňa vyššie uvedený ústavný záväzok štátu, ak zákonodarca vytvorí prístup sporiteľovi s nízkou hodnotou nasporených prostriedkov v systéme starobného dôchodkového sporenia, ktorý ku dňu dovŕšenia dôchodkového veku má priznané právo na starobný dôchodok (zo systému dôchodkového poistenia), ale iba v jeho pomernej časti reflektujúcej na jeho „zníženú“ poistno-odvodovú povinnosť do systému dôchodkového poistenia (podiel krátenia podľa § 66 ods. 6 písm. i) zákona č. 461/2003 Z.z. predstavuje od roku 2024 16/91), a možnosť dohodnúť si s DSS programové vyplácanie malej nasporenej sumy v systéme starobného dôchodkového sporenia, a to napríklad len v jednej splátke. Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze PL. ÚS 27/2014 z 8. júna 2016 k tejto otázke zaujal stručné negatívne stanovisko s technicko-poistným rozmerom. *„Podľa názoru Ústavného súdu nemožno od zákonodarcu legítimne požadovať, aby umožnil každému jednotlivcovi zúčastnenému na starobnom dôchodkovom sporení, bez ohľadu na jeho participáciu na vytvorení dôchodkového kapitálu, možnosť vyplácania starobného dôchodku ktoroukoľvek formou (aj pokiaľ by išlo o sumu výrazne nízku) a súčasne podnikateľskému subjektu – poisťovní vnútiť povinnosť ponúknuť každému sporiteľovi všetky alternatívy vyplácania dôchodkov (aj absolútne nerentabilných), za súčasného zohľadnenia jej zodpovednosti uniesť bremeno ich vyplácania po celý dojednaný čas.“*

Napokon uvádzame najvýraznejší prejav zmluvnosti v systéme starobného dôchodkového sporenia, ktorým sporiteľ ovplyvňuje v určitej miere príspevkovú fázu sporenia, a to zmluvu o starobnom dôchodkovom sporení uzatváranú medzi fyzickou osobou (sporiteľom), ktorá neprekročila zákonnú vekovú hranicu 40 rokov²⁸ a ktorej vznikla prvá účasť v systéme starobného dôchodkového sporenia, medzi sporiteľom, ktorý pre-

²⁸ Táto veková hranica sa predlžuje o jeden rok vždy v tom kalendárnom roku, v ktorom prvýkrát určený všeobecný dôchodkový vek (po zaokrúhlení na celé roky) je vyšší ako predchádzajúci určený všeobecný dôchodkový vek. V čase spracovania textu tohto príspevku sa tak nestalo.

stupuje medzi DSS a ním novozvolenou DSS, alebo medzi DSS a fyzickou osobou, ktorá vystúpila zo systému starobného dôchodkového sporenia a súčasne neprekročila zákonnú vekovú hranicu, pričom toto rozhodnutie prehodnotila a opäť prejavila vôľu vstúpiť do tohto systému. Podľa § 64 ods. 1 zákona č. 43/2004 Z.z. môže fyzická osoba uzatvoriť prvú zmluvu o starobnom dôchodkovom sporení do 180 dní odo dňa vzniku jej prvej účasti na starobnom dôchodkovom sporení. Po uplynutí tejto lehoty určuje podľa § 64aa zákona č. 43/2004 Z.z. DSS príslušnú pre sporenie Sociálna poisťovňa spôsobom podľa § 64 ods. 14 zákona č. 43/2004 Z.z., kedy prejav vôle, či už sporiteľ'a, ako aj DSS nahradzuje určenie DSS Sociálnou poisťovňou (*platnosť zmluvy je deň určenia príslušnej DSS*).

Pred uzatvorením zmluvy o starobnom dôchodkovom sporení musí byť záujemca podľa § 64 ods. 5 a 6 zákona č. 43/2004 Z.z. oboznámený zo strany DSS s viacerými informáciami, ako sú najmä označenie a štatút dôchodkového fondu, ktorý si sporiteľ plánuje zvoliť, ďalej so správou o hospodárení s majetkom každého dôchodkového fondu, ktorý dôchodková správcovská spoločnosť vytvára a spravuje, so správou o hospodárení dôchodkovej správcovskej spoločnosti, o možnosti zmluvného určenia fyzickej alebo právnickej osoby, ktorá v prípade úmrtia sporiteľ'a môže požiadať o vyplatenie nasporenej sumy na osobnom dôchodkovom účte sporiteľ'a, o možnosti stanovenia pomeru platenia príspevkov do jednotlivých dôchodkových fondov, či o možnosti zmeny pomeru rozloženia majetku sporiteľ'a v dôchodkových fondoch pri dosiahnutí určeného veku.

Zmluva o starobnom dôchodkovom sporení musí okrem formálnych náležitostí obsahovať:

- a) obchodné meno a sídlo DSS, identifikačné číslo, označenie obchodného registra, ktorý ju zapísal, a číslo zápisu,
- b) meno, priezvisko, miesto trvalého pobytu, dátum narodenia a identifikačné číslo sociálneho zabezpečenia fyzickej osoby, ktorá uzatvára zmluvu o starobnom dôchodkovom sporení,
- c) názov dôchodkového fondu, ktorý si sporiteľ zvolil,
- d) záväzok DSS spravovať dôchodkový fond, ktorý si sporiteľ zvolil,
- e) určenie fyzickej alebo právnickej osoby ako oprávnenej osoby, ktorej v prípade sporiteľovej smrti vzniká právo na vyplatenie sumy zodpovedajúcej aktuálnej hodnote osobného dôchodkového účtu zomretého sporiteľ'a ku dňu, v ktorom sa dôchodková správcovská spoločnosť dozvedela o smrti sporiteľ'a,

- f) vyhlásenie DSS o splnení vyššie uvedenej informačnej povinnosti voči sporiteľovi a potvrdenie tejto skutočnosti sporiteľom,
- g) prejav vôle budúceho sporiteľa platiť dobrovoľné príspevky, vrátane podmienok ich platenia za predpokladu, že budúci sporiteľ má záujem platiť dobrovoľné príspevky; súčasťou zmluvy nemôže byť sankcia za neplatenie dobrovoľných príspevkov.

Zmluva o starobnom dôchodkovom sporení nadobúda účinnosť dňom jej zápisu do registra zmlúv o starobnom dôchodkovom sporení Sociálnou poisťovňou.

Od zmluvy o starobnom dôchodkovom sporení nemožno odstúpiť, vypovedať ju, ani zrušiť dohodou zmluvných strán.

Zmluva o starobnom dôchodkovom sporení zaniká dňom a) úmrtia sporiteľa, b) prestupu sporiteľa do inej DSS, c) zániku právneho postavenia sporiteľa, alebo d) nadobudnutia účinnosti dohody o vyplácaní dôchodku programovým výberom, uzatvorenej medzi sporiteľom a DSS, ktorej nebol sporiteľom počas príspevkovej fázy, a ak hodnota osobného dôchodkového účtu sporiteľa v DSS, ktorej bol sporiteľom počas príspevkovej fázy, má nulový zostatok, prípadne ak nebol prevedený majetok v tejto hodnote, a buď došlo k zmene dohody o vyplácaní dôchodku programovým výberom, alebo uplynula lehota troch mesiacov odo dňa evidencie poznámky o uzatvorení dohody o vyplácaní dôchodku programovým výberom, po ktorej uplynutí nemožno dohodu meniť, e) vyplatenia poslednej splátky starobného dôchodku alebo predčasného starobného dôchodku programovým výberom za predpokladu, že sporiteľ nemá druhý osobný dôchodkový účet s kladným zostatkom, f) vzniku povinnosti poistiteľa plniť zo zmluvy o poistení dôchodku, ak po zaplatení jednorazového poistného na základe tejto zmluvy hodnota osobného dôchodkového účtu sporiteľa v dôchodkovej správcovskej spoločnosti, z ktorej bol tento majetok prevedený, má nulový zostatok, prípadne jednorazové poistné nebolo zaplatené, a buď došlo k zmene zmluvy o poistení dôchodku, alebo uplynula lehota troch mesiacov odo dňa evidencie poznámky o uzatvorení zmluvy o poistení dôchodku, v rámci plynutia ktorej možno zmluvu meniť, g) ak bola nasporená suma vyplatená DSS jednorazovo z dôvodu, že nepostačuje ani na zazmluvnenie mediánu najnižšej mesačnej sumy doživotného dôchodku bez zvyšovania dôchodku a bez pozostalostných dôchodkov.

V systéme doplnkového dôchodkového sporenia založeného na dobrovoľnej participácii predstavuje výnimku povinnosť uzatvoriť účastní-

ku zmluvu pre zamestnanca zaradeného na výkon prác na pozíciách, ktoré regionálny úrad verejného zdravotníctva zaradil do 3. alebo 4. kategórie, a pre zamestnanca, ktorý vykonáva umeleckú činnosť v divadlách a súboroch, a to na pozícii umelca vykonávajúceho profesiu tanečníka, bez ohľadu na štýl a techniku, alebo vykonávajúceho profesiu hráča na dychový nástroj. Uvedeným trom profesijným kategóriám fyzických osôb ukladá zákonodarca obligatórnu účasť na doplnkovom dôchodkovom sporení jednak v dôsledku pôsobenia škodlivých faktorov pracovného prostredia či pracovnej činnosti, ktoré nie je možné úplne eliminovať (*v rámci bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci*), a jednak v dôsledku ich obtiažnej rekvalifikovateľnosti na inú prácu zlučiteľnú s ich zdravotným stavom. Uvedené tri skupiny zamestnancov síce uzatvárajú *ex lege* účastnícku zmluvu, ale k minimálnej obligatórnej príspevkovej povinnosti je *ex lege* zaviazaný iba ich zamestnávateľ (*minimálne 2 % zo zdaniteľného príjmu zo závislej činnosti zamestnanca*). V dôsledku rešpektovania princípu rovnosti bola zavedená povinnosť zamestnávateľa uzatvoriť do 30 dní zamestnávateľskú zmluvu s doplnkovou dôchodkovou spoločnosťou svojho zamestnanca od zistenia skutočnosti, že zamestnanec má uzatvorenú účastnícku zmluvu s danou doplnkovou dôchodkovou spoločnosťou (*ak by mal zamestnanec uzatvorených viac zmlúv s viacerými doplnkovými dôchodkovými spoločnosťami, tak zamestnávateľ má povinnosť uzatvoriť zmluvu len s jednou, podľa výberu jeho zamestnanca*). Rozdielne je nastavené trvanie a ukončenie participácie vo všetkých troch dôchodkových systémoch. Poistné vzťahy v dôchodkovom poistení sú späté s právnou formou výkonu zárobkovej činnosti, a zatiaľ čo participácia/účasť v starobnom dôchodkovom sporení a doplnkovom dôchodkovom sporení je zmluvne zakotvená, v prípade doplnkového dôchodkového sporenia aj nepreviazaná na formu výkonu zárobkovej činnosti a v prípade účasti na starobnom dôchodkovom sporení zmluvne nevyviazateľná/nevypovedateľná.

Pre účely komplexnej informácie uvádzame skutočnosť, že sporiteľ starobného dôchodkového sporenia môže, na rozdiel od účastníka doplnkového dôchodkového sporenia, participovať na starobnom dôchodkovom sporení len na základe jedného zmluvného právneho vzťahu, t.j. môže uzatvoriť platne len jednu zmluvu o starobnom dôchodkovom sporení, s výnimkou situácie prestupu medzi dôchodkovými správcovskými spoločnosťami. Účastník doplnkového dôchodkového sporenia môže viacnásobne participovať na systéme doplnkového dôchodkového sporenia, a teda môže mať s jednou doplnkovou dôchodkovou spoločnosťou

uzatvorených viac účastníckych zmlúv, alebo dokonca aj viaceré účastnícke zmluvy s viacerými doplnkovými dôchodkovými spoločnosťami.

Záver

Dôchodkový systém v rámci osobného rozsahu orientovaný na zaistenie sociálnej ochrany zárobkovo činného obyvateľstva má predstavovať ucelený a univerzálny systém sociálnej ochrany, ktorý má funkčne zaistiť vytváranie možnosti/prístupu jednotlivca k hmotnému zabezpečeniu pre prípad jeho staroby. Normatívna regulácia dôchodkových systémov sporenia (starobného dôchodkového sporenia a doplnkového dôchodkového sporenia) opúšťa redistributívny kolektívny prístup k akumulovaným zdrojom verejnoprávnej povahy (*typický pre univerzálne klasické dôchodkové systémy*) a vyjadruje nový prístup zákonodarcu k regulácii zaistenia/garancie práva jednotlivca na primerané hmotné zabezpečenie v starobe, keďže primárnym výstavbovým prvkom a princípom sú individuálnosť sporenia (*ktorá ale v prípade starobného dôchodkového sporenia už nie je spojená s logicky predpokladanou dobrovoľnosťou*), kapitalizácia odložených úspor v rámci daných investičných stratégií a značná miera zmluvnosti v prípade výplatnej fázy dôchodkov v prospech poistiteľa (životnej poisťovne), čím sa podporuje preferencia slobodnej voľby jednotlivca pri zabezpečovaní svojho budúceho sociálneho statusu. Na tento sledovaný účel nazeráme kriticky, keďže naráža práve na zaistenie vyššie uvedeného ústavného sociálneho práva. Rovnako kriticky poukážeme na zakotvenie zmluvnej dispozície sporiteľa/poistníka s majetkovým podielom či zostatkom nevyplatených súm doživotného dôchodku pre prípad smrti, ktorá naráža na dedičské práva pozostalých osôb a porušuje ústavný princíp rovnosti. Normatívnym vyjadrením týchto charakteristických systémových znakov (*ktoré sme detailne analyzovali v jadre príspevku*), a to predovšetkým systému starobného dôchodkového sporenia, zákonodarca jasne vyjadril svoj pasívny postoj k realizácii ústavného záväzku zaistenia primeraného hmotného zabezpečenia jednotlivca v starobe, či tiež pri strate živiteľa, spôsobom, pri ktorom aktivitu smerujúcu k hmotnému zabezpečeniu pre prípad týchto sociálnych udalostí obšiahnutých v podstate uvedených ústavných sociálnych práv presúva takmer výlučne na plecia adresátov týchto sociálnych práv.

Nastavenie systémov dôchodkového sporenia tak stojí na nových zásadách, ako sú zásada individuálnej zodpovednosti za svoj (budúci) sociálny status (respektíve zásada iniciácie), zásada zmluvnosti nárokov na výplatu dôchodkov (vrátane pozostalostných dôchodkov), zásada indivi-

duálnej dispozície s dôchodkovými dávkami, zásada vlastníctva (respektíve majetkových práv) dôchodkových dávok. Nastavenie príspevkovej fázy, ale aj výplatnej fázy starobného dôchodkového sporenia výrazne ovláda zmluvnosť, ktorá determinuje črty tohto systému, ako sú participácia, individualizácia sporenia pri rešpektovaní voľby jednotlivca ohľadom investičnej stratégie, zmluvné „zakúpenie“ vyplácania dôchodkovej dávky a zmluvná dispozícia s majetkom pre prípad smrti, prelamujúca dedičské právo pozostalých osôb.

Systém dôchodkového poistenia, v porovnaní práve so systémom starobného dôchodkového sporenia, napriek jeho niektorým zjavným nedostatkom vyplývajúcim najmä z financovania na základe medzigeneračnej solidarity, a čiastočne aj z nepriaznivej demografie či závislosti od vývoja na pracovnom trhu, plní viaceré významné sociálne úlohy, ktorých sa najmä v dôsledku značnej ekonomickej náročnosti nevedia či nechcú zhostiť systémy dôchodkového sporenia. A to už len v dôsledku ich zreteľného odlišného systémového nastavenia a normatívneho vyjadrenia takmer vylučujúceho majetkovú stratu vzhľadom na majetkovú oddeľnosť majetku týchto nositeľov od majetku sporiteľov, akumulovaného v dôchodkových fondoch (*jedinou výnimkou je podľa § 63d zákona č. 43/2004 Z.z. zakotvenie individuálnej garancie majetkom DSS*). Možno dôvodne predpokladať, že zákonodarca k danému systémovému nastaveniu systémov dôchodkového sporenia pristúpil s ohľadom na súkromnoprávne postavenie dôchodkových správcovských spoločností, doplnkových dôchodkových spoločností alebo životných poisťovní (v postavení poisťovateľ'a) ako podnikateľských subjektov zameraných svojou hospodárskou činnosťou na dosahovanie zisku, ale súčasne tak vedome zúžil napĺňanie materiálnej podstaty ústavne zakotveného sociálneho práva jednotlivca na primerané hmotné zabezpečenie v starobe. Preto len tento dôchodkový systém vhodne a účelne napomáha realizácii sociálnozabezpečovacích sociálnych práv, ktoré sa z hľadiska ich uskutočniteľnosti a garancie vyznačujú značnou ekonomickou náročnosťou. Práve ekonomická náročnosť zaistenia realizácie sociálnych práv, vrátane práva na primerané hmotné zabezpečenie v starobe, je v súčasnosti až zneužívaná ako primárny argument pri zavádzaní rôznych reštrikčných (a v konečnom dôsledku i nepopulárnych) zmien v systémoch dlhodobej sociálnej ochrany, ku ktorým jednoznačne patrí aj systém dôchodkového poistenia.

Vzhľadom na posledne uvedený sumarizujúci pohľad považujeme práve systém dôchodkového poistenia za univerzálny systém dlhodobej

sociálnej ochrany, ktorým je štát neustále spôsobilý efektívne zasahovať v prospech zaistenia stanovených sociálnych štandardov jednotlivca a skupín osôb ohrozených sociálnym vylúčením, prináležiacich im z podstaty a zmyslu priznaných sociálnych práv, a v najvýznamnejšej miere plniť záväzok štátu pri zaisťovaní sociálnej udalosti obsiahnutej v ústavnom sociálnom práve jednotlivca na primerané hmotné zabezpečenie v starobe.

Starobné dôchodkové sporenie v dôsledku svojej systémovej výstavby nie je spôsobilé plniť na primeranej úrovni sociálne úlohy klasických univerzálnych dôchodkových systémov (založených na poistnom princípe), a osobitne nenapomáha prostredníctvom vyplácania dôchodkových dávok zmierňovaniu príjmových rozdielov vznikajúcich v poproduktívnom období života poistníkov.

Vzhľadom na doposiaľ uvedené *formulujeme záver, že starobné dôchodkové sporenie* je relatívne samostatný a súkromnoprávny dôchodkový systém, využívajúci anabázu dôchodkového poistenia (pre účely stanovenia a výberu povinných príspevkov sporiteľov informačnými systémami Sociálnej poisťovne) a funkčne zameraný na individuálnu fondovú akumuláciu majetku fyzickej osoby (sporiteľ'a) so zámerom o jeho zhodnotenie nástrojmi a stratégiami kolektívneho investovania a po vzniku sociálnej udalosti staroby s cieľom priameho a individualizovaného zmluvného „nákupu“ vyplácania dôchodkovej dávky za komerčne stanovenú sumu jednorazového poistného. Tým je uvedený systém jednoznačne orientovaný na vyššie príjmového jednotlivca, ktorý má záujem nielen aktívne sporiť (aj dobrovoľne vyššie sumy príspevkov), ale i aktívne spravovať svoje majetkové portfólio, a to s vedomím či akceptovaním určitého investičného rizika. Systémové nastavenie tohto dôchodkového usporiadania/nastavenia nedáva žiadnu garanciu vytvorenia peňažnej sumy či majetku určitej predvídateľnej kvality za účelom zaistenia hmotného zabezpečenia jednotlivca po celé obdobie jeho staroby, čo zužujúco vplyva na napĺňanie materiálnej podstaty ústavne vyjadreného sociálneho práva jednotlivca na primerané hmotné zabezpečenie v starobe (*a ešte enormnejšie pre prípad hmotného zabezpečenia pri strate živiteľa, a to už vôbec sa nezamýšľajúc nad hmotným zabezpečením pre prípad nespôsobilosti na prácu, ktoré tento systém sporenia vylučuje*), a napokon ho značne diskvalifikuje v skupine univerzálnych dôchodkových systémov ako systémov sociálnej ochrany uskutočňujúcich celú škálu sociálnych úloh.

A preto starobné dôchodkové sporenie nemožno považovať za porovnateľný plnohodnotný systém voči univerzálnemu dôchodkovému poisteniu, ale iba za nadstavbový dôchodkový systém funkčne určený pre vyššie príjmové skupiny obyvateľstva so záujmom o takúto osobitnú investičnú formu životného sporenia, a aj to iba pre prípad dožitia dôchodkového veku, aj to nie v každej situácii po celé obdobie staroby. Tento názor či postoj vyslovujeme aj napriek tomu, že úloha a funkcia systému starobného dôchodkového sporenia je ústavne vyjadrená na tejto vyššej kvalitatívnej úrovni (článok 39 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky).

Zoznam bibliografických odkazov

- ÁRENDÁŠ, P., B. CHOVANCOVÁ, V. GVOZDJÁK, J. HUDCOVSKÝ, M. DOROCÁKOVÁ a P. SLOBODNÍK. *Dôchodkové fondy vo svete a na Slovensku*. 1. vyd. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017. 212 s. ISBN 978-80-8168-663-4.
- BOBEK, M., P. BOUČKOVÁ a Z. KÜHN, eds. *Rovnosť a diskriminácia*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. 471 s. Beckova edice ABC. ISBN 978-80-7179-584-1.
- GALVAS, M. a Z. GREGOROVÁ. *Sociální zabezpečení*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, Právnická fakulta, 2000. 239 s. ISBN 80-210-2292-2.
- GREGOROVÁ, Z. *Důchodové systémy*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, Právnická fakulta, 1998. 212 s. ISBN 80-210-2003-2.
- GREGOROVÁ, Z., M. GALVAS, J. KOMENDOVÁ, J. STRÁNSKÝ a J. ČERNÁ. *Právo sociálního zabezpečení České republiky a Evropské unie*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, Právnická fakulta, 2018. 278 s. ISBN 978-80-210-8842-9.
- HESEKOVÁ, S., M. HAMŘÍK, M. KATKOVČIN a A. SZAKÁCS. *Ochrana spotřebitele na finančnom trhu*. 1. vyd. Bratislava: Wolters Kluwer, 2025. 360 s. ISBN 978-80-571-0761-3.
- KREBS, V. et al. *Solidarita a ekvivalence v sociálních systémech*. 1. vyd. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 2009. 178 s. ISBN 978-80-7416-044-8.
- Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 8. 6. 2016, sp. zn. PL. ÚS 27/2014.*

Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 4. 11. 2020, sp. zn. PL. ÚS 9/2018.

Stredná dĺžka života pri narodení. In: *Štatistický úrad Slovenskej republiky – databáza DATAcube*. [online]. 2026 [cit. 2026-01-15]. Dostupné na: https://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/vbd_sk_win2/om3802rr/v_om3802rr_00_00_00_sk.

TRÖSTER, P. et al. *Právo sociálneho zabezpečení*. 6. podstat. přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013. 290 s. ISBN 978-80-7400-473-5.

Ústavný zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

VOSTATEK, J. *Penzijní teorie a politika*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2016. 267 s. ISBN 978-80-7400-571-8.

WINTR, J. a M. ANTOŠ, eds. *Sociální práva*. 1. vyd. Praha: Leges, 2011. 154 s. ISBN 978-80-87576-02-1.

Zákon č. 43/2004 Z.z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 183/2014 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 43/2004 Z.z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

Zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 650/2004 Z.z. o doplnkovom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Doc. JUDr. Miloš Lacko, PhD.

Právnická fakulta
Trnavská univerzita v Trnave
Kollárova 10
917 01 Trnava
Slovenská republika
milos.lacko@gmail.com

 <https://orcid.org/0000-0002-8183-1820>

Informácie pre autorov

Základné informácie

Časopis **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** sa tematicky zameriava najmä na spoločensky významné prierezové súvislosti otázok verejného práva a súkromného práva na národnej, nadnárodnej, ako aj medzinárodnej úrovni. Jeho cieľom je poskytovať podnetnú a inšpiratívnu platformu pre vedecké a celospoločensky prínosné riešenia aktuálnych právnych otázok a ich komunikáciu na úrovni najmä odbornej právnickej, ale aj zainteresovanej širokej občianskej verejnosti v kontexte ich najširších interdisciplinárnych spoločenských súvislostí, a to nielen na národnej, ale aj na regionálnej a medzinárodnej úrovni.

Časopis **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** ponúka priestor pre publikáciu príspevkov v podobe:

- ✚ samostatných vedeckých štúdií, ako aj cyklov vedeckých štúdií *minimálny rozsah tvorí 10 normostrán prislúchajúcich na jednu štúdiu, maximálny rozsah je neobmedzený;*
- ✚ esejí zamýšľajúcich sa nad aktuálnou spoločenskou témou či dianím *minimálny rozsah tvorí 5 normostrán prislúchajúcich na jednu esej, maximálny rozsah je neobmedzený;*
- ✚ recenzií publikácií vzťahujúcich sa na hlavné zameranie časopisu *minimálny rozsah tvoria 3 normostrany prislúchajúce na jednu recenziu, maximálny rozsah je neobmedzený; odporúča sa zároveň dodanie obrázku prednej obálky recenzovanej publikácie v dostatočnej veľkosti;*
- ✚ informácií, ako aj správ súvisiacich so základným poslaním časopisu *minimálny rozsah tvoria 2 normostrany prislúchajúce na jednu informáciu alebo správu, maximálny rozsah je neobmedzený; odporúča sa zároveň dodanie fotodokumentačných alebo iných obrázkových podkladov sprievodného charakteru v dostatočnej veľkosti.*

Časopis **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** vychádza v elektronickej online podobe pravidelne štyrikrát ročne, a to v termínoch:

- ✚ 31. marec – jarná edícia;
- ✚ 30. jún – letná edícia;
- ✚ 30. september – jesenná edícia;
- ✚ 31. december – zimná edícia.

Časopis **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** prijíma a publikuje výhradne iba pôvodné, doposiaľ nepublikované príspevky, ktoré sú vlastným dielom autorov, ktorí ich na uverejnenie v časopise **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** predkladajú.

Zodpovednosť za dodržanie všetkých nevyhnutných predpokladov a požiadaviek kladených na príspevky publikované v časopise **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** nesú:

- ✚ odborní garanti zodpovedajúci v rámci redakčnej rady časopisu za konkrétne prierezové sekcie vo vzťahu k vedeckej stránke príspevkov;
- ✚ hlavný redaktor vo vzťahu k formálnej stránke príspevkov;
- ✚ výkonný redaktor vo vzťahu k uplatneniu metodologických, analytických a štatistických otázok v príspevkoch.

Recenzné konanie

Posudzovanie zaradenia príspevkov na publikáciu v časopise **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** sa uskutočňuje nezávisle a nestranne na základe obojstranne anonymného recenzného konania zaisťovaného uznávanými externými odborníkmi pôsobiacimi v zodpovedajúcich oblastiach. Konečné rozhodnutie o zaradení príspevkov na vydanie prijíma redakčná rada časopisu na základe výsledkov recenzného konania.

Na recenzné konanie môžu byť odovzdané len príspevky obsahujúce všetky povinné súčasti v súlade s predpísanou štruktúrou príspevku. Pred odovzdaním príspevkov na recenzné konanie sa formálne preveruje pôvodnosť textov kontrolami náhodne vybraných reťazcov textov príspevkov prostredníctvom internetových vyhľadávačov.

Zápis o výsledkoch recenzného konania sa vykonáva a archivuje na štandardizovaných formulároch.

Súhrnnú informáciu o výsledku recenzného konania, spolu s usmernením ohľadom ďalšieho postupu, obdržia predkladatelia príspevkov prostredníctvom e-mailovej odpovede bezodkladne po doručení vyhotovených recenzných posudkov redakcii časopisu a záverečnom posúdení výsledkov recenzného konania redakčnou radou.

Publikácia príspevkov

Publikácia príspevkov v časopise **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** sa uskutočňuje výhradne bez akéhokoľvek nároku prispievateľov na autor-

ský honorár. Rovnako výhradne bezodplatne sa realizujú v časopise aj procesy prijímania, posudzovania a publikácie príspevkov. Predloženie príspevkov na publikáciu posudzuje redakcia časopisu **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** ako prejav vôle autorov, ktorým autori vedome a dobrovoľne súčasne:

- ✚ prejavujú svoj súhlas s uverejnením predloženého príspevku v časopise;
- ✚ potvrdzujú, že príspevok je ich pôvodným, doposiaľ nepublikovaným dielom;
- ✚ potvrdzujú svoj súhlas s uvedením ich pracoviska a kontaktnej e-mailovej adresy v rubrike „Kontakty na autorov“.

Texty príspevkov je možné prijímať len zaslané priamo ich autormi/ spoluautormi a s ich priloženým súhlasom na publikáciu príspevku; texty príspevkov zaslané sprostredkované prostredníctvom osôb, ktoré nie sú autormi, prípadne spoluautormi príspevku doručeného do redakcie časopisu **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA**, nie je možné prijať na následné recenzné konanie z dôvodu absencie súhlasu autora/spoluautorov.

Príspevky sa prijímajú v anglickom, slovenskom a českom jazyku. Uprednostňovanie anglického jazyka v príspevkoch je vítané.

Publikovanie textov príspevkov sa uskutočňuje zásadne v dvojazyčnej slovensko-anglickej štandardizovanej hlavičkovej šablóne časopisu **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA**, a to súčasne v podobe kompletných verzií jednotlivých čísiel, ako aj samostatných autorských separátov uverejnených v zodpovedajúcich rubrikách na oficiálnej internetovej stránke časopisu <https://sei.iuridica.truni.sk>.

Štruktúra príspevku

Názov príspevku v pôvodnom jazyku:

- ✚ prosíme uviesť názov, prípadne podnázov príspevku v pôvodnom jazyku;

Title of Contribution in English:

- ✚ prosíme uviesť názov, prípadne podnázov príspevku v anglickom jazyku
nevyžaduje sa v prípade angličtiny ako pôvodného jazyka;

Autor príspevku:

- ✚ prosíme uviesť meno, priezvisko a všetky tituly a hodnosti autora;

Abstract in English:

- ✚ prosíme uviesť abstrakt v anglickom jazyku, cca 10 riadkov
nevyžaduje sa v prípade angličtiny ako pôvodného jazyka;

Key Words in English:

- ✚ prosíme uviesť kľúčové slová v anglickom jazyku, cca 10 výrazov
nevyžaduje sa v prípade angličtiny ako pôvodného jazyka;

Abstrakt v pôvodnom jazyku:

- ✚ prosíme uviesť abstrakt v pôvodnom jazyku, cca 10 riadkov;

Kľúčové slová v pôvodnom jazyku:

- ✚ prosíme uviesť kľúčové slová v pôvodnom jazyku, cca 10 výrazov;

Text príspevku:

- ✚ prosíme uviesť v štruktúre úvod, jadro, záver; v členení na kapitoly, prípadne podkapitoly; príspevok môže obsahovať tabuľky, grafy, schémy, obrázky a podobne, je však nevyhnutné uviesť ich prameň so všetkými povinnými bibliografickými údajmi v plnom rozsahu; poznámky a odkazy na literatúru prosíme uvádzať v poznámke pod čiarou podľa platnej citačnej normy ISO 690
Pozn.: je nutné uvádzať všetky povinné bibliografické údaje v plnom rozsahu – rovnako v odkazoch v poznámkach pod čiarou, ako aj v zozname literatúry na konci príspevku; zároveň je nevyhnutné, aby všetka použitá literatúra, na ktorú odkazuje text príspevku v poznámkach pod čiarou, v plnej miere zodpovedala prameňom uvedeným v zozname použitej literatúry umiestnenom na konci príspevku a opačne;

Literatúra:

- ✚ prosíme uviesť zoznam použitej literatúry podľa platnej citačnej normy ISO 690
Pozn.: je nutné uvádzať všetky povinné bibliografické údaje v plnom rozsahu – rovnako v odkazoch v poznámkach pod čiarou, ako aj v zozname literatúry na konci príspevku; zároveň je nevyhnutné, aby použitá literatúra, na ktorú odkazuje text príspevku v poznámkach pod čiarou, v plnej miere zodpovedala prameňom uvedeným v zozname použitej literatúry umiestnenom na konci príspevku a opačne;

Kontakt na autora:

- ✚ prosíme dodržať nižšie uvedenú vzorovú štruktúru informácie o kontakte na autora príspevku:

Ing. Jana Koprlová, PhD.
Právnická fakulta

Trnavská univerzita v Trnave
Kollárova 10
917 01 Trnava
Slovenská republika
jana.koprlova@gmail.com

 <https://orcid.org/0000-0002-2082-1450>

Texty príspevkov je možné prijímať výhradne v elektronickej podobe vo formáte dokumentu textového editora MS Word. V textoch príspevkoch odporúčame použiť štandardizované typy a veľkosti písma, riadkovania, ako aj formátovania textu.

Texty príspevkov zasielajte, prosím, na e-mailovú adresu redakcie časopisu sei.journal@gmail.com.

Vaše otázky v prípade nejasností či potreby poskytnutia dodatočných informácií zasielajte, prosím, na e-mailovú adresu redakcie časopisu sei.journal@gmail.com.

Tešíme sa na Váš príspevok!

S úctou,

redakcia SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA

Information for Authors

Basic Information

The journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** thematically focuses mainly on social relevant interdisciplinary relations on the issues of public law and private law at the national, transnational and international levels. Its aim is to provide a stimulating and inspirational platform for scientific and society-wide beneficial solutions to current legal issues and their communication at the level of primarily legal experts, but also the interested general public in the context of their broadest interdisciplinary social relations, in like manner at the national, regional and international levels.

The journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** offers a platform for publication of contributions in the form of:

- ✚ separate papers and scientific studies as well as scientific studies in cycles
the expected minimum extent related to one study covers 10 standard pages, the maximum extent is not limited;
- ✚ essays on current social topics or events
the expected minimum extent related to one essay covers 5 standard pages, the maximum extent is not limited;
- ✚ reviews on publications related to the main orientation of the journal
the expected minimum extent related to one review covers 3 standard pages, the maximum extent is not limited; it is recommendable to deliver also the front cover picture of the reviewed publication in the sufficient largeness;
- ✚ information as well as reports connected with the inherent mission of the journal
the expected minimum extent related to one information or report covers 2 standard pages, the maximum extent is not limited; it is recommendable to deliver also photo documents or other picture material of accompanying character in the sufficient largeness.

The journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** is issued in an electronic on-line version four times a year, regularly on:

- ✚ March 31st – spring edition;
- ✚ June 30th – summer edition;
- ✚ September 30th – autumn edition;
- ✚ December 31st – winter edition.

The journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** accepts and publishes exclusively only original, hitherto unpublished contributions written as the own work by authors those are submitting the contributions for publication in the journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA**.

Responsibility for compliance with all prerequisites and requirements laid on contributions published in the journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** have:

- ✚ special supervisors within the journal's editorial board responsible for specific interdisciplinary sections in relation to the scientific aspects of contributions;
- ✚ editor in chief in relation to the formal aspects of contributions;
- ✚ executive editor in relation to the application of methodological, analytical and statistical questions in contributions.

Review Procedure

Reviewing the contributions for publication in the journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** follows with a mutually anonymous (double-blind) review procedure realized independently and impartially by recognized external experts working in corresponding areas. The final decision on the inclusion of contributions for publication is made by the journal's editorial board based on the results of the review procedure.

Only contributions containing all mandatory parts in accordance with the prescribed structure of the contribution may be submitted for review procedure. Before the contributions are submitted for review procedure, the originality of the texts is formally checked by checking randomly selected strings of the texts of the contributions through the Internet search engines.

Report on results of the review procedure is made and archived on standardized forms.

Comprehensive information on results of the review procedure, together with guidance on how to proceed with submitted contributions, will contribution's submitters receive through an e-mail answer immediately after receiving the reviewers' written opinions by the journal's editorial office and final judging the results of the review procedure by the editorial board.

Publication of Contributions

Publication of contributions in the journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** is realized exclusively without any contributor's claim for author's fee (royalty). Also, the processes of receiving, reviewing and publishing of contributions in the journal are carried out exclusively free of charge. Submission of contributions for publication understands the editorial office of the journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** as a manifestation of the will of the authors, through which the authors all at once knowingly and voluntarily:

- ✚ express their own agreement with publication of submitted contribution in the journal;
- ✚ declare that the contribution presents their original, hitherto unpublished work;
- ✚ declare their own agreement with specifying their workplace and contact e-mail address in the section "Authors' Contact List".

Accepted can be only texts submitted for publication sent by their authors/co-authors directly and with their written permission for publication; text submissions sent mediated through non-authors or non-co-authors of a submitted text delivered to the editorial office of the journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** cannot be accepted for the following review procedure due to the absence of the author's/co-authors' consent.

Contributions are accepted in the English, Slovak and Czech languages. Favouring the English language in contributions is welcome.

Publication of the contribution texts will be provided exclusively in the bilingual Slovak-English standardized letterhead template of the journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA**, synchronously in the form of complete versions of individual journal numbers as well as in the form of single authors' contributions. Publication process follows in corresponding sections on the journal's official website: <https://sei.iuridica.truni.sk/international-scientific-journal/>.

Structure of Contribution

Title of Contribution in Original Language:

- ✚ please specify title, eventually subtitle of contribution in original language;

Title of Contribution in English:

- ✚ please specify title, eventually subtitle of contribution in English
not required in the case of English as the language of the original;

Author of Contribution:

- ✚ please specify author's given name, surname and all academic degrees;

Abstract in English:

- ✚ please specify abstract in English, circa 10 rows
not required in the case of English as the language of the original;

Key Words in English:

- ✚ please specify key words in English, circa 10 words
not required in the case of English as the language of the original;

Abstract in Original Language:

- ✚ please specify abstract in original language, circa 10 rows;

Key Words in Original Language:

- ✚ please specify key words in original language, circa 10 words;

Text of Contribution:

- ✚ please specify in following structure: introduction, main text, conclusions; text broken down into chapters, eventually subchapters; the contribution may include sheets, charts, figures, pictures, etc., but it is necessary to indicate their sources with all obligatory bibliographic details in the full extent; notes and references to literature, please, specify in the footnote according to current citation standard ISO 690
Note: all obligatory bibliographic data must be included to the full extent – both in references in the footnote as well as in bibliography list at the end of contribution; it is also essential that all of literature referred in the footnotes of the contribution's text fully corresponds to the sources listed in the bibliography list placed at the end of the contribution and vice versa;

Literature:

- ✚ please specify a complete bibliography of all sources according to current citation standard ISO 690
Note: all obligatory bibliographic data must be included to the full extent – both in references in the footnote as well as in bibliography list at the end of contribution; it is also essential that all of literature referred in the footnotes of the contribution's text fully corresponds to

the sources listed in the bibliography list placed at the end of the contribution and vice versa;

Author's Contact:

✚ please follow the below mentioned model structure of contact information on the author of contribution:

Ing. Jana Koprlová, PhD.
Faculty of Law
Trnava University in Trnava
Kollárova 10
917 01 Trnava
Slovak Republic
jana.koprlova@gmail.com

 <https://orcid.org/0000-0002-2082-1450>

Contribution manuscripts can be accepted only in electronic version in the format of the text editor MS Word document. Applying the standardized types and font sizes, line spacing as well as text formatting in the contribution manuscripts is highly recommended.

Your contribution manuscripts send, please, to the e-mail address of the journal's editorial office sei.journal@gmail.com.

In the case of any uncertainty or necessity of providing additional information send your questions, please, to the e-mail address of the journal's editorial office sei.journal@gmail.com.

We are looking forward to your contribution!

Yours faithfully,

Team **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA**

Etický kódex

Článok I. Všeobecné ustanovenia

Medzinárodný internetový vedecký časopis **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** (ďalej len „časopis“) vydáva Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave a tematicky sa zameriava najmä na spoločensky významné prierezové súvislosti otázok verejného práva a súkromného práva na národnej, nadnárodnej, ako aj medzinárodnej úrovni. Jeho cieľom je poskytovať podnetnú a inšpiratívnu platformu pre vedecké a celospoločensky prínosné riešenia aktuálnych právnych otázok a ich komunikáciu na úrovni najmä odbornej právnickej, ale aj zainteresovanej širokej občianskej verejnosti v kontexte ich najširších interdisciplinárnych spoločenských súvislostí, a to nielen na národnej, ale aj na regionálnej a medzinárodnej úrovni.

Redakcia časopisu sídli v priestoroch Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave na Kollárovej ulici č. 10 v Trnave.

Časopis má charakter vedeckého recenzovaného časopisu, ktorý vychádza v on-line elektronickej podobe pravidelne štyrikrát ročne na oficiálnej webovej stránke časopisu <https://sei.iuridica.truni.sk>. Publikovanie textov príspevkov sa uskutočňuje v dvojazyčnej slovensko-anglickej štandardizovanej hlavičkovej šablóne časopisu, a to súčasne v podobe kompletných verzií jednotlivých čísiel, ako i samostatných autorských separátov uverejnených v zodpovedajúcich rubrikách na webovej stránke časopisu.

Časopis ponúka podnetnú a inšpiratívnu platformu pre komunikáciu na úrovni odbornej právnickej aj občianskej verejnosti, a rovnako aj pre vedecké a celospoločensky prínosné riešenia aktuálnych otázok z oblastí najmä verejného práva a súkromného práva.

Webová stránka časopisu ponúka čitateľskej verejnosti informácie v bežnom grafickom rozhraní, a súběžne aj v grafickom rozhraní Blind Friendly pre slabozrakých čitateľov paralelne v slovenskom a anglickom jazyku. V uvedených jazykoch zabezpečuje redakcia časopisu aj spätnú komunikáciu.

Článok II. Zodpovednosť a publikácia príspevkov

Časopis prijíma a publikuje výhradne iba pôvodné, doposiaľ nepublikované príspevky, ktoré sú vlastným dielom autorov, ktorí ich na uverejnenie

nie v časopise predkladajú. Autori príspevkov vedecky či pedagogicky pôsobia v zodpovedajúcich oblastiach zamerania časopisu a majú ukončené zodpovedajúce akademické vzdelanie na úrovni minimálne druhého stupňa vysokoškolského štúdia.

V súlade s vyššie uvedeným ustanovením sa automaticky so zodpovedajúcim odôvodnením zamietajú príspevky už preukázateľne publikované, ako aj príspevky, ktoré naplňajú skutkovú podstatu plagiátu či neoprávneného, respektíve nezákonného zásahu do autorského práva podľa autorského zákona v platnom znení.

Informácie pre autorov zverejnené na webovej stránke časopisu sú záväzné. Príspevky sa prijímajú v anglickom, slovenskom a českom jazyku. Uprednostňovanie anglického jazyka v príspevkoch je vítané.

Zodpovednosť za dodržanie všetkých nevyhnutných predpokladov a požiadaviek kladených na príspevky publikované v časopise nesú odborní garanti z radov členov redakčnej rady a redakčného okruhu časopisu zodpovedajúci za konkrétne prierezové sekcie vo vzťahu k vedeckej stránke príspevkov, hlavný redaktor vo vzťahu k formálnej stránke príspevkov a výkonný redaktor vo vzťahu k uplatneniu metodologických, analytických a štatistických otázok v príspevkoch.

Publikácia príspevkov v časopise sa uskutočňuje výhradne bez akéhokoľvek nároku prispievateľov na autorský honorár. Rovnako výhradne bezodplatne sa realizujú v časopise aj procesy prijímania, posudzovania a publikácie príspevkov. Predloženie príspevkov na publikáciu posudzuje redakcia časopisu ako prejav vôle autorov, ktorým autori vedome a dobrovoľne súčasne:

- ✚ prejavujú svoj súhlas s uverejnením predloženého príspevku v časopise;
- ✚ potvrdzujú, že príspevok je ich pôvodným, doposiaľ nepublikovaným dielom;
- ✚ potvrdzujú svoj súhlas s uvedením ich pracoviska a kontaktnej e-mailovej adresy v rubrike „Kontakty na autorov“.

Texty príspevkov je možné prijímať len zaslané priamo ich autormi/ spoluautormi a s ich priloženým súhlasom na publikáciu príspevku; texty príspevkov zaslané sprostredkované prostredníctvom osôb, ktoré nie sú autormi, prípadne spoluautormi príspevku doručeného do redakcie časopisu, nie je možné prijať na následné recenzné konanie z dôvodu absencie súhlasu autora/spoluautorov.

Článok III. Recenzné konanie

Posudzovanie zaradenia príspevkov na publikáciu v časopise sa uskutočňuje nezávisle a nestranne na základe obojstranne anonymného recenzného konania zaist'ovaného uznávanými externými odborníkmi pôsobiacimi v zodpovedajúcich oblastiach. Konečné rozhodnutie o zaradení príspevkov na vydanie prijíma redakčná rada časopisu na základe výsledkov recenzného konania.

Na recenzné konanie môžu byť odovzdané len príspevky obsahujúce všetky povinné súčasti v súlade s predpísanou štruktúrou príspevku. Pred odovzdaním príspevkov na recenzné konanie sa formálne preveruje pôvodnosť textov kontrolami náhodne vybraných reťazcov textov príspevkov prostredníctvom internetových vyhľadávačov.

Zápis o výsledkoch recenzného konania sa vykonáva a archivuje na štandardizovaných formulároch.

Súhrnnú informáciu o výsledku recenzného konania, spolu s usmerením ohľadom ďalšieho postupu, obdržia predkladatelia príspevkov prostredníctvom e-mailovej odpovede bezodkladne po doručení vyhotovených recenzných posudkov redakcii časopisu a záverečnom posúdení výsledkov recenzného konania redakčnou radou.

Príspevky sa so zodpovedajúcim písomným odôvodnením automaticky zamietajú v prípadoch, pokiaľ:

- autor príspevku preukázateľne nemá ukončené úplné vysokoškolské vzdelanie, t.j. vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa;
- príspevok preukázateľne nezodpovedá minimálnym štandardom a štandardným kritériám vedeckej etiky, ktoré sa kladú a sú všeobecne vedeckou verejnosťou a vedeckou obcou uznávané vo vzťahu k príspevkom danej kategórie (štúdie, eseje, recenzie publikácií, informácie alebo správy), či už z hľadiska rozsahu, náplne, metodologických východísk, použitej metodológie, a podobne, ako aj z hľadiska správneho, úplného a vedecky korektného uvádzania všetkých použitých bibliografických odkazov podľa platnej citačnej normy ISO 690.

Článok IV. Vyhlásenie o prístupí ku kódexom a zásadám publikačnej etiky Komisie pre publikačnú etiku

Časopis v plnej miere uplatňuje a dodržiava kódexy a zásady publikačnej etiky Komisie pre publikačnú etiku (Committee on Publication Ethics

(COPE)) zverejnené na webovej stránke Komisie pre publikačnú etiku <https://publicationethics.org/>. Uvedené zásady a pravidlá publikačnej etiky sú záväzné pre autorov príspevkov, redakčnú radu časopisu, redaktorov a redakciu časopisu, recenzentov príspevkov, ako aj vydavateľa časopisu.

Časopis odmieta a striktno odsudzuje akékoľvek vedecky a publikačne neetické a akademicky nečestné praktiky, medzi ktoré patria, okrem iných, plagiátorstvo, manipulácia s citáciami či falšovanie, pozmeňovanie, selektívne vypúšťanie a fabrikácia údajov a prameňov.

Redaktori a redakčná rada časopisu aktívne vyvíjajú všetko úsilie smerujúce k predchádzaniu, a rovnako aj ku eliminácii rizika vzniku akýchkoľvek prípadov vedecky a publikačne neetického a akademicky nečestného konania všetkých participujúcich subjektov.

V prípade, že sa redaktori, redakčná rada alebo vydavateľ časopisu dozvedia o akomkoľvek prejave vedecky a publikačne neetických a akademicky nečestných výskumných praktík uplatnených v súvislosti s predloženým alebo už v časopise publikovaným príspevkom, redaktori alebo vydavateľ sa budú pri riešení a náprave zisteného skutkového stavu riadiť pokynmi Komisie pre publikačnú etiku (COPE) <https://publicationethics.org/guidance>, a to v súlade s prijatými zásadami a odporúčaniami platnými pre nasledovné oblasti:

- ✚ Odhalenia vedeckých a publikačne neetických alebo akademicky nečestných výskumných praktík a ich riešenie
<https://publicationethics.org/misconduct>
- ✚ Autorstvo a prispievateľstvo
<https://publicationethics.org/authorship>
- ✚ Sťažnosti a odvolania
<https://publicationethics.org/appeals>
- ✚ Konflikt záujmov/konkurenčné záujmy
<https://publicationethics.org/competinginterests>
- ✚ Zdieľanie a reprodukovateľnosť údajov
<https://publicationethics.org/data>
- ✚ Etický dohľad
<https://publicationethics.org/oversight>
- ✚ Duševné vlastníctvo
<https://publicationethics.org/intellectualproperty>
- ✚ Správa a riadenie časopisu
<https://publicationethics.org/management>

- Recenzné konanie
<https://publicationethics.org/peerreview>
- Diskusie a opravy po vydaní
<https://publicationethics.org/postpublication>

Článok V. Nezávislosť a nestrannosť

Časopis je nezávislým a nestranným medzinárodným vedeckým internetovým periodikom.

Článok VI. Rozhodný právny poriadok

Časopis a všetky s ním súvisiace právne skutočnosti a právne úkony sa riadia právnym poriadkom Slovenskej republiky.

Trnava 31. december 2013

Code of Ethics

Article I. General Provisions

International scientific online journal **SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA** (hereinafter only “journal”) is published by the Faculty of Law at Trnava University in Trnava, and it thematically focuses mainly on social relevant interdisciplinary relations on the issues of public law and private law at the national, transnational and international levels. Its aim is to provide a stimulating and inspirational platform for scientific and society-wide beneficial solutions to current legal issues and their communication at the level of primarily legal experts, but also the interested general public in the context of their broadest interdisciplinary social relations, in like manner at the national, regional and international levels.

The journal’s editorial office resides in premises of the Faculty of Law at Trnava University in Trnava in Kollárova Street No. 10 in Trnava, Slovakia.

The journal has the nature of a scientific peer-reviewed journal, which is issued in an electronic on-line version regularly four times a year on the official website of the journal <https://sei.iuridica.truni.sk/international-scientific-journal/>. Publication of the contribution texts will be provided exclusively in the bilingual Slovak-English standardized letterhead template of the journal, synchronously in the form of complete versions of individual journal numbers as well as in the form of single authors’ contributions. Publication process follows in corresponding sections on the journal’s official website.

The journal provides a stimulating and inspirational platform for communication both on the professional legal level and the level of the civic society, as well as for scientific and society-wide beneficial solutions to current issues mainly in the areas of public law and private law.

The website of the journal offers the reading public contributions in the common graphical user interface as well as in the blind-friendly interface, both parallel in the Slovak and the English languages. In all those languages the journal’s editorial office provides also feedback communication.

Article II. Responsibility and Publication of Contributions

The journal accepts and publishes exclusively only original, hitherto unpublished contributions written as the own work by authors those are submitting the contributions for publication in the journal. Contributors are scientifically or pedagogically engaged in areas corresponding with the main orientation of the journal and they have completed adequate academic qualification, at least the second degree of academic education.

In accordance with the foregoing provision shall be automatically with the adequate justification rejected contributions those have been provably already published as well as contributions those constitute the merits of plagiarism or of unauthorized, respectively illegal interference with the copyright under the protection of the Copyright Act in force.

Information for authors published on the journal's website is binding. Contributions are accepted in the English, Slovak and Czech languages. Favouring the English language in contributions is welcome.

Responsibility for compliance with all prerequisites and requirements laid on contributions published in the journal have special supervisors within the journal's editorial board responsible for specific interdisciplinary sections in relation to the scientific aspects of contributions, editor in chief in relation to the formal aspects of contributions and executive editor in relation to the application of methodological, analytical and statistical questions in contributions.

Publication of contributions in the journal is realized exclusively without any contributor's claim for author's fee (royalty). Also, the processes of receiving, reviewing and publishing of contributions in the journal are carried out exclusively free of charge. Submission of contributions for publication understands the editorial office of the journal as a manifestation of the will of the authors, through which the authors all at once knowingly and voluntarily:

- ✚ express their own agreement with publication of submitted contribution in the journal;
- ✚ declare that the contribution presents their original, hitherto unpublished work;
- ✚ declare their own agreement with specifying their workplace and contact e-mail address in the section "Authors' Contact List".

Accepted can be only texts submitted for publication sent by their authors/co-authors directly and with their written permission for publi-

cation; text submissions sent mediated through non-authors or non-co-authors of a submitted text delivered to the editorial office of the journal cannot be accepted for the following review procedure due to the absence of the author's/co-authors' consent.

Article III. Review Procedure

Reviewing the contributions for publication in the journal follows with a mutually anonymous (double-blind) review procedure realized independently and impartially by recognized external experts working in corresponding areas. The final decision on the inclusion of contributions for publication is made by the journal's editorial board based on the results of the review procedure.

Only contributions containing all mandatory parts in accordance with the prescribed structure of the contribution may be submitted for review procedure. Before the contributions are submitted for review procedure, the originality of the texts is formally checked by checking randomly selected strings of the texts of the contributions through the Internet search engines.

Report on results of the review procedure is made and archived on standardized forms.

Comprehensive information on results of the review procedure, together with guidance on how to proceed with submitted contributions, will contribution's submitters receive through an e-mail answer immediately after receiving the reviewers' written opinions by the journal's editorial office and final judging the results of the review procedure by the editorial board.

Contributions will be with adequate written justification automatically rejected in cases, if:

- ✚ the contributor hasn't provably completed the entire university education, i.e. the academic qualification of the second degree;
- ✚ contribution provably doesn't comply with the minimum standards and standard criteria of scientific ethics, which are imposed and generally respected by the scientific public and scientific community in relation to contributions of the given category (studies, essays, reviews on publications, information or reports), whether in terms of extent, content, methodological assumptions, applied methodology and similarly, or in terms of a proper, complete and scientifically cor-

rect indicating all the bibliographic references according to current citation standard ISO 690.

Article IV. Declaration of Accession to Codes and Principles of Publication Ethics of the Committee on Publication Ethics

The journal fully exercises and observes codes and principles of publication ethics of the Committee on Publication Ethics (COPE) published on the website of the Committee on Publication Ethics <https://publicationethics.org/>. Listed principles and guidelines of publication ethics are binding for contributors, journal's editorial board, journal's editors and editorial office, contribution reviewers as well as journal's publisher.

The journal rejects and strictly condemns any scientific and publishing unethical and academically dishonest practices, which include, among others, plagiarism, manipulation of citations or falsification, alteration, selective omission and fabrication of data and sources.

The editors and the Editorial Board of the journal actively make every effort to prevent as well as to eliminate the risk of any cases of scientifically and publicationally unethical and academically dishonest behaviour of all participating subjects.

In the event that the editors, the Editorial Board or the publisher of the journal are made aware of any manifestation of scientifically and publicationally unethical and academically dishonest research practices applied in connection with a submitted or already published paper in the journal, the editors or the publisher will follow the Committee on Publication Ethics's (COPE) guidance <https://publicationethics.org/guidance> in dealing with and correcting the revealed state of affairs, in accordance with the accepted principles and recommendations applicable to the following areas:

- Allegations of misconduct
<https://publicationethics.org/misconduct>
- Authorship and contributorship
<https://publicationethics.org/authorship>
- Complaints and appeals
<https://publicationethics.org/appeals>
- Conflicts of interest/Competing interests
<https://publicationethics.org/competinginterests>
- Data and reproducibility
<https://publicationethics.org/data>

- ✚ Ethical oversight
<https://publicationethics.org/oversight>
- ✚ Intellectual property
<https://publicationethics.org/intellectualproperty>
- ✚ Journal management
<https://publicationethics.org/management>
- ✚ Peer review processes
<https://publicationethics.org/peerreview>
- ✚ Post-publication discussions and corrections
<https://publicationethics.org/postpublication>

Article V. Independence and Impartiality

The journal is an independent and impartial international scientific online journal.

Article VI. Determining Law

The journal and all the related legal facts and legal actions are governed by the law of the Slovak Republic.

Trnava, Slovakia, December 31st, 2013

SOCIETAS ET IVRISPRUDENTIA

SOCIETAS ET IURISPRUDENTIA

Medzinárodný internetový vedecký časopis zameraný na právne otázky v interdisciplinárnych súvislostiach   **International Scientific Online Journal for the Study of Legal Issues in the Interdisciplinary Context**

Vydáva: Právnická fakulta Trnavská univerzita v Trnave Slovenská republika   Issued by: Faculty of Law Trnava University in Trnava Slovak Republic

Vychádza štvrťročne 2026, ročník XIV.   Issued Quarterly 2026, Volume XIV.

URL časopisu: <https://sei.iuridica.truni.sk>   Journal's URL: <https://sei.iuridica.truni.sk>

Poštová adresa redakcie: Kollárova 10 917 01 Trnava Slovenská republika   Editorial Office Postal Address: Kollárova 10 917 01 Trnava Slovak Republic

E-mailová adresa redakcie: sei.journal@gmail.com   Editorial Office E-mail Address: sei.journal@gmail.com

Hlavný redaktor: Doc. JUDr. Viktor Križan, PhD.   Editor in Chief: Doc. JUDr. Viktor Križan, PhD.

Výkonný redaktor: Ing. Jana Koprlová, PhD.   Executive Editor: Ing. Jana Koprlová, PhD.

© Právnická fakulta Trnavská univerzita v Trnave Slovenská republika   © Faculty of Law Trnava University in Trnava Slovak Republic

ISSN 1339-5467

DOI: <https://doi.org/10.31262/1339-5467/2026/14/1>